

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O PROVEDENÉM MAPOVÁNÍ KLASTROVÝCH ORGANIZACÍ V ČR A JEJICH ANALÝZE

OBJEDNATEL: MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR
(SMLOUVA O DÍLO č. 2/2012/08200)

ZHOTOVITEL: NÁRODNÍ KLASTROVÁ ASOCIACE
PAEDDR. PAVLA BŘUSKOVÁ, PREZIDENTKA

ŘÍJEN 2012

OBSAH

Obsah.....	2
I Souhrn zadání objednatele pro zpracování díla	3
II Metodika mapování a analýzy klastrů	3
II.1 Význam mapování klastrů.....	3
II.2 Definice pojmů.....	4
II.3 Metodika mapování existujících klastrů	5
II.3.1 Průzkum webových stránek – základní seznam existujících klastrů	5
II.3.2 Specifikace zjišťovaných údajů v rámci mapování existujících klastrů	5
II.3.3 Zdroje existujících dat	6
II.3.4 Mapování klastrů formou terénního šetření	7
II.3.5 Vyhodnocení a interpretace dat	7
II.4 Metodika analýzy životaschopných klastrů.....	7
II.4.1 Ukazatele pro hodnocení zdrojové kapacity klastru.....	7
II.4.2 Ukazatele pro hodnocení aktivity klastru.....	7
II.4.3 Ukazatele přínosu pro členskou základnu	8
II.4.4 Ukazatele role v inovačním prostředí	8
II.4.5 Seřídění klastrů dle oborového začlenění	8
II.4.6 Porovnání klastrů podpořených z veřejných zdrojů a klastrů bez dotačního financování.....	9
III Mapování existujících klastrových organizací v ČR.....	10
III.1 Průzkum primárních zdrojů	10
III.2 Základní analýza existujících KO v ČR	11
IV Analýza životaschopnosti klastrových organizací v ČR.....	13
IV.1 Příprava terénního šetření a sběr dat	13
IV.2 Analýza dat z hlediska životaschopnosti KO	22
IV.2.1 Vytvoření systému vah pro vyhodnocení získaných dat a jejich aplikace	22
IV.2.2 Výsledky vyhodnocení životaschopnosti zkoumaných KO	25
V Závěry a doporučení.....	42
VI Přílohy	47
VI.1 Příloha č. 1 - Existující klastrové organizace v ČR	47
VI.2 Příloha č. 2 – Pořadí KO dle vyhodnocené životaschopnosti	50

I SOUHRN ZADÁNÍ OBJEDNATELE PRO ZPRACOVÁNÍ DÍLA

V souladu se zadáním objednatele dle Smlouvy o dílo č. 2/2012/08200 se Závěrečná zpráva zabývá výsledky následujících provedených okruhů aktivit:

- mapování existujících klastrů v ČR formou průzkumu s cílem získání dat pro následnou analýzu
- vytvoření analýzy, která mezi existujícími klastrovými organizacemi identifikuje životaschopné klastry a poskytne informace, které klastry podpořené z veřejných zdrojů jsou nadále aktivní, jaké konkrétní aktivity vykonávají a jaké jsou jejich přínosy pro členskou základnu
- porovnání s klastry, které z veřejných zdrojů podporu nezískaly

Zadání objednatele je v uvedené smlouvě dále specifikováno takto:

„Jako životaschopné klastry budou pro účely této analýzy považovány klastry, které jsou přínosné pro členy a schopné poskytovat služby generující vlastní příjmy, které ale nemusejí být hlavním zdrojem financování. Důležitá je kombinace schopnosti zvyšovat vlastní příjmy v poměru k veřejnému financování a růst počtu členů (vč. VaV institucí).

„Výsledkem plnění je Závěrečná zpráva, ve které bude komplexní a odborně provedené zmapování klastrových organizací v ČR a jejich role v inovačním prostředí ČR, jednoznačná identifikace aktivních a životaschopných klastrů včetně zaznamenání růstu členů, zmapování odvětví a oborů, v kterých jsou klastry aktivní včetně identifikace nových technologických oblastí u již dříve fungujících klastrů, zmapování a identifikace aktivit, které měly jednoznačný přínos pro členy.“ (b. II. 3. smlouvy)

II METODIKA MAPOVÁNÍ A ANALÝZY KLASTRŮ

II.1 VÝZNAM MAPOVÁNÍ KLASTRŮ

Země, které implementují systematickou klastrovou politiku, k nimž patří i Česká republika, potřebují dostávat zpětnou vazbu o jejích dopadech, provádět vhodná vyhodnocení, měření a přehledy.

Mapování klastrů a analýza jejich role v hospodářském rozvoji země je přirozenou součástí aktivní klastrové politiky a podpory klastrů se zohledněním priorit rozvojových strategií dané země. V České republice jsou těmito prioritami konkurenceschopnost založená na inovacích a výzkumu a vývoji, budování znalostní společnosti, podpora podnikání a internacionalizace, tvorba nových pracovních míst. Současné globální ekonomické prostředí vytváří stále větší tlak na firmy, jejich výkonnost a schopnost urychlovat inovace. Těmto náročným podmínkám mohou firmy lépe čelit vytvářením silných společenství formou klastru, kde dochází ke sdílení informací, nákladů, rizik i vědomostí, spolupráci s vzdělávacími a výzkumnými institucemi, poskytovateli

speciálních služeb podél či napříč hodnotového řetězce, což vytváří přidanou hodnotu pro členy klastru.

Mapování klastrů plní roli jak osvětovou – na jeho základě lze zpracovat propagační a osvětové materiály informující o dosažených úspěších klastrové politiky v ČR, tak roli analytickou, kdy získaná data mohou sloužit k provádění ověřených závěrů a následným opatřením pro vyšší efektivnost klastrové politiky.

Mapování klastrů, popř. benchmarking klastrů provádějí prakticky všechny země a regiony, které přijaly do své strategie rozvoje klastrovou politiku v Evropě. V poslední době je viditelný výrazný pokrok zejména v Polsku, kde byla zpracována interaktivní databáze klastrů, zmapování klastrů v jednotlivých regionech a celostátní benchmarking s výstupem formou publikací i v anglické verzi

(http://www.pi.gov.pl/PARPFiles/file/klastry/Benchmarking_klastrow/Benchmarking_klastrow_2010_raport_PO_korekcje_jezykowej_en_01_12_2010.pdf) .

Strategickou výzvou pro Českou republiku zůstává zapojení se do evropské iniciativy „klastrové excelence“, která zahrnuje jak metodiku pro měření excelence, tak vzdělávání v oblasti managementu klastrů pro její dosahování. Prvním krokem tímto směrem je účast ČR v projektu CIP – CENTRAMO a připravovaná certifikovaná metodika pro klastrovou politiku ČR (grant TA ČR, řešitel Univerzita T. Bati ve Zlíně).

II.2 DEFINICE POJMŮ

Pro potřeby díla byly využity následující definice pojmů:

- **Klastr** je geograficky blízké seskupení vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb a souvisejících institucí v konkrétním oboru i firem v příbuzných oborech, které spolu soutěží, ale také spolupracují, mají společné znaky a také se doplňují (Michael Porter)
- **Klastrová iniciativa (KI)** je organizované úsilí zvýšit růst a konkurenceschopnost klastrů v regionu za účasti klastrových firem, samosprávy a/nebo výzkumné komunity (Zelená kniha KI)
- **Klastrová organizace (KO)** je konkrétní právnickou osobou založenou za účelem řízení a rozvoje klastru (CzechInvest) /Organizované úsilí k rozvoji klastru na formalizovaném základě stimulující spolupráci jak uvnitř klastru, tak mimo něj (PwC)
- **Management klastrů** je organizace a koordinace aktivit klastru v souladu s přijatou strategií a dosažení jasně definovaných cílů (PwC)
- **Governance klastrů** jsou záměrné kolektivní aktivity klastrových stakeholderů vedoucí k rozvoji udržitelné konkurenční výhody (PwC).

II.3 METODIKA MAPOVÁNÍ EXISTUJÍCÍCH KLASTRŮ

Dle zadání objednatele byl před provedením mapování vytvořen návrh metodiky pro identifikaci životaschopných klastrů a aktivit přínosných pro členy. Metodika zohlednila požadavek na co největší využití již dostupných informací a snížení časové náročnosti pro klastrové organizace, které budou poskytovat potřebné informace.“ (b. l. 2. smlouvy).

II.3.1 Průzkum webových stránek – základní seznam existujících klastrů

Vznik klastrových iniciativ v ČR je stimulován existující národní klastrovou strategií (2005), dvěma programy SF (OPPP a OPPI), evropskou klastrovou politikou a jejími projekty, vzniklým know-how a zkušenostmi, provedenými studiemi (Berman Group) a dalšími podpůrnými iniciativami, včetně vzniku NCA usilující o integraci a propojení jednotlivých klastrových organizací pro uchování a multiplikaci klastrových kompetencí a zkušeností. Tohoto cíle se zatím nepodařilo dosáhnout a není proto možné pracovat s existující komplexní databází potřebných vstupů. Proto je nutné pracovat s daty, která jsou veřejně dostupná a jsou produktem vlastního zpracování klastrových organizací, tj. webové stránky.

Základní seznam klastrových organizací bude zpracován z údajů uvedených na webových stránkách jednotlivých klastrových organizací ve formě tabulky uvádějící název klastru dle registrace, obor, ve kterém působí, rok založení, sídlo, kraj a odkaz na webové stránky v českém jazyce. Vyhledávání klastrových organizací v ČR pro sestavení základního seznamu KO proběhne ve dvou fázích:

1. z oficiálních zdrojů CzechInvestu a NCA
2. primárním průzkumem na internetu
3. využitím pramenů typu bakalářské, diplomové a dizertační práce.

Výstup bude mít odpovídající grafickou úpravu.

II.3.2 Specifikace zjišťovaných údajů v rámci mapování existujících klastrů

Mapování existujících klastrů bude mít za cíl získat následující údaje o každé klastrové organizaci:

a) ověření údajů dostupných z veřejných zdrojů / zdrojů MPO a agentury CzechInvest

1. úplný název klastrové organizace
2. právní forma
3. vymezení převažujícího oboru/ů působnosti
4. typ klastru (zpracovatelský průmysl, technologie, služby, vědomostní / kreativní obory)
5. rok založení
6. kontaktní údaje
7. statutární orgány
8. zastoupení univerzit a výzkumných pracovišť v členské základně

b) získání údajů v rámci dotazníku

1. vývoj počtu členů (rok založení vs. r. 2012)
2. struktura členů (poměrově firmy, vzdělávací instituce, výzkumné instituce, neziskový sektor)
3. členění členů dle velikosti se zaměřením na MSP
4. kumulované ekonomické ukazatele (obrat za celý klastr, počet zaměstnanců, export, investice do VaV)
5. účast v inovačních projektech (7.RP, OPPI, OP VaVpl, OPVK, mezinárodní spolupráce) a jejich počet
6. členství / společné projekty KO s ostatními organizacemi inovační infrastruktury
7. forma managementu (vlastní zaměstnanci na plný úvazek, jiné formy)
8. počet zaměstnanců KO (odborné kompetence, další vzdělávání)
9. financování – zdroje (poměr veřejného a soukromého financování)
10. počty organizovaných akcí
11. počet projektů spolufinancovaných dotacemi (kraj, národní programy, mezinárodní programy)
12. zapojení klastrových organizací do regionálních, národních iniciativ a evropských platforem
13. provádění monitoringu výkonnosti klastrové organizace ze strany manažera (jakou metodou)
14. typy aktivit (networking, lidské zdroje, VaV a inovace, marketing, internacionalizace)
15. zpracovaný dokument strategického rozvoje a jeho aktivní naplňování

c) semi-strukturovaného rozhovoru (interview)

1. finanční udržitelnost (zdroje samofinancování - schopnost generovat vlastní příjmy)
2. spolupráce s jinými klastry (teritoriální rozdělení, účel spolupráce, zdůvodnění nerealizované spolupráce)
3. rozvojové projekty klastru (program, jiné zdroje)
4. dosažené úspěchy / identifikované problémy
5. největší přínosy pro činnost KO / pro firmy – zdůvodnění
6. potřeby ve vztahu ke klastrové politice - národní/regionální úroveň
7. potřeby ve vztahu ke vzdělávání a rozvoji lidských zdrojů

II.3.3 Zdroje existujících dat

Základním zdrojem dat mimo veřejně dostupné informace na webových stránkách budou vlastní data MPO a státní agentury CzechInvest (příjemci dotace a její výše) a data, která jsou obsažena v dokumentech předkládaných KO (závěrečné zprávy) – informace o KO a uskutečněných společných projektech v oblasti marketingu, výzkumu a vývoje (vč. výše investic) a internacionalizace.

Tyto zdroje budou zhotovitele zpřístupněny prostřednictvím kontaktní osoby za objednatele.

II.3.4 Mapování klastrů formou terénního šetření

Metodika zohlednila požadavek na co největší využití již dostupných informací a snížení časové náročnosti pro klastrové organizace, které budou poskytovat potřebné informace.“ (b. I. 2. smlouvy). Řada informací tak byla získána vlastním zjišťováním, v převážné části šetření bylo využito řízeného rozhovoru, kdy respondent – manažer klastru nebo jím pověřená osoba, pouze odpovídal na otázky s cílem časové úspornosti šetření.

Zpracovaná metodika představuje základní úroveň přístupu k procesu mapování a analýzy klastrů, jejíž rozsah a hloubka odpovídá smluvnímu zadání i požadavku racionálního využití dostupných a již existujících dat.

II. 1.4.1 Zpracování scénáře interview a identifikace cílové skupiny

- vytvoření tabulky pro dotazování
- seznam kontaktních osob k plánování terénního šetření, zpracování harmonogramu

II. 1.4.2 Vlastní terénní šetření

- realizace interview
- zpracování záznamů z interview

II.3.5 Vyhodnocení a interpretace dat

- vyhodnocení dat, identifikace možných vztahů a závislostí mezi ukazateli
- zpracování interpretace dat
- zpracování výstupů v grafické podobě

II.4 METODIKA ANALÝZY ŽIVOTASCHOPNÝCH KLASTRŮ

V této metodice byly pro stanovení životaschopných klastrů zvoleny následující ukazatele, které indikují jak kapacitní - zdrojovou dimenzi (management a financování), tak obsahovou – výkonnostní dimenzi (aktivity klastru, přínosy pro členskou základnu, role klastru v inovačním prostředí).

II.4.1 Ukazatele pro hodnocení zdrojové kapacity klastru

- 1) forma managementu (vlastní zaměstnanci na plný úvazek, jiné formy)
- 2) počet zaměstnanců KO (odborné kompetence, další vzdělávání)
- 3) financování – zdroje (poměr veřejného a soukromého financování)
- 4) finanční udržitelnost (zdroje samofinancování - schopnost generovat vlastní příjmy)
- 5) potřeby ve vztahu ke vzdělávání a rozvoji lidských zdrojů

II.4.2 Ukazatele pro hodnocení aktivity klastru

- 1) doba fungování klastru
- 2) typy a rozsah aktivit (pokrytí 5 základních činností klastrové organizace)
- 3) aktivní webová stránka (vč. anglické verze)
- 4) počet organizovaných akcí

- 5) spolupráce s jinými klastry (teritoriální rozdělení, účel spolupráce, zdůvodnění nerealizované spolupráce)
- 6) počet projektů spolufinancovaných dotacemi (kraj, národní programy, mezinárodní programy)
- 7) zapojení klastrůvých organizací do regionálních, národních iniciativ a evropských platforem
- 8) provádění monitoringu výkonnosti klastrůvých organizací ze strany manažera (jakou metodou)

II.4.3 Ukazatele přínosu pro členskou základnu

- 1) struktura členů klastru
- 2) členění členů dle velikosti se zaměřením na MSP
- 3) růst počtu členů
- 4) růst kumulovaných ekonomických ukazatelů
- 5) počty společných projektů
- 6) počet zaměstnanců KO (odborné kompetence, další vzdělávání)
- 7) zpracovaný dokument strategického rozvoje a jeho aktivní naplňování
- 8) dosažené úspěchy / identifikované problémy
- 9) největší přínosy pro činnost KO / pro firmy - zdůvodnění

II.4.4 Ukazatele role v inovačním prostředí

- 1) zastoupení univerzit a výzkumných pracovišť v členské základně
- 2) účast v inovačních projektech (7.RP, OPPI, OP VaVpl, OPVK, mezinárodní spolupráce) a jejich počet
- 3) členství / společné projekty KO s ostatními organizacemi inovační infrastruktury
- 4) kumulované ekonomické ukazatele (investice do VaV)
- 5) výsledky VaV+I (ze zdrojů závěrečných zpráv)

II.4.5 Setřídění klastrů dle oborového začlenění

A. zmapování odvětví a oborů, ve kterých jsou klusty aktivní

Třídění klastrů dle oborů lze realizovat dle tradičních klasifikačních schémat, ke kterým patří nejčastěji využívaná Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) Českého statistického úřadu. Systém třídění z hlediska oborů bude vycházet z převažujících NACE kódů uvedených klustrem.

B. identifikace nových technologických oblastí u již déle fungujících klastrů a identifikace tzv. vynořujících se oborů – definice dle European Cluster Policy Group:

“Nové průmysly a služby se vynořují nejen jako výsledek nových technologií a podnikatelských praktických poznatků, ale i jako výsledek obnovy, transformace nebo průřezu stávajících ekonomických aktivit. Vynořující se obory reflektují nové příležitosti, které jsou dány technologickým pokrokem, a reagují na nové potřeby v souvislosti s vývojem společnosti (např. veřejné blaho, klimatické změny, energie). Vynořující se obory budou u klastrů dle zjištění rozděleny do tří skupin:

- 1) Stávající znalosti aplikované novým způsobem na stávající potřeby
- 2) Stávající znalosti aplikované na nové potřeby
- 3) Nové znalosti aplikované na existující nebo nové potřeby

C. identifikace klastrů ve službách, kreativních průmyslech a vědomostních (humanitních) oborech

Pro tyto obory bude rámcově využito rovněž NACE kódů.

II.4.6 Porovnání klastrů podpořených z veřejných zdrojů a klastrů bez dotačního financování

- zajištění zdrojů dat o přidělených dotacích z agentury CzechInvest klastrovým organizacím – výše dotace, realizované projekty (na úrovni Programu Spolupráce)
- provedení analýzy a její vyhodnocení
- zpracování tabulkových přehledů a grafického vyjádření

III MAPOVÁNÍ EXISTUJÍCÍCH KLASTROVÝCH ORGANIZACÍ V ČR

III.1 PRŮZKUM PRIMÁRNÍCH ZDROJŮ

Proces mapování klastrových organizací (KO) byl zahájen průzkumem primárních zdrojů. Do průzkumu byly zahrnuty tyto zdroje:

1. Vlastní zdroje dodavatele (NCA)
2. Zdroje CzechInvest: Přehled monitorovacích ukazatelů pro Program Spolupráce – klastry
3. Průzkum prostřednictvím vyhledávání na internetu:
 - a) on-line systém Ministerstva vnitra ČR
 - b) Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)
 - c) Obchodní rejstřík
 - d) fulltextové vyhledávání

Ad 1) Vlastní zdroje dodavatele (NCA)

- do této skupiny spadají KO z Moravskoslezského kraje, KO z titulu jejich členství v NCA či jiné formy spolupráce a živých kontaktů s nimi napříč ČR

Ad 2) Přehled monitorovacích ukazatelů pro OPPI Program Spolupráce – klastry, CzechInvest

- skupina 25 KO, které jsou příjemci dotace na rozvoj klastru v OPPI

Ad 3)

- a) Seznam občanských sdružení na webu Ministerstva vnitra ČR, ve kterém bylo nalezeno 29 KO, jejichž právní forma je občanské sdružení
- b) Systém ARES uvádí všechny subjekty, které mají přiděleno IČ, z nich 53 záznamů obsahuje slovo „klastr“ ve svém názvu. Klastrové organizace zde spadají primárně do kategorie občanských sdružení, družstva, zájmových sdružení právnických osob (z.s.p.o.), kterých je zde zaznamenáno 5, dále je zde jedna akciová společnost. Je nutné poznamenat, že toto vyhledávání neodhalí klastrovou organizaci, která **nemá** v názvu slovo „klastr“, jak je tomu např. u Nanomedic, a.s.

V rámci databáze ARES je k dispozici rovněž odkaz na CEDR, tj. portál České daňové správy, která uvádí přehled subjektů využívajících dotace z veřejných zdrojů. Subjektů, které mají ve svém názvu slovo klastr, je zde 13. CEDR uvádí rok, účel a částku čerpané dotace.

- c) Obchodní rejstřík je pomocným zdrojem k získání údajů o KO s právní formou obchodního charakteru.
- d) Fulltextové vyhledávání pomocí vyhledávačů Google, popř. Seznam, umožní ověření potřebných údajů přímo na stránkách KO v závislosti na jejich aktualizaci.

Výsledkem mapování klastrových organizací v ČR pomocí výše uvedených zdrojů a na základě odstranění duplicit (jejich vícenásobné evidence, tj. současně se vyskytujícím uvedením ve více zdrojích), je soubor **79 existujících klastrových organizací v ČR**. Jejich seznam je uveden v **příloze č. 1** této zprávy. Seznam existujících klastrů je výchozím materiálem pro další klasifikaci KO a jejich prvotní analýzu. Základním kritériem pro uvedení KO do tohoto seznamu je **přidělené identifikační číslo organizace (IČ)**.

III.2 ZÁKLADNÍ ANALÝZA EXISTUJÍCÍCH KO V ČR

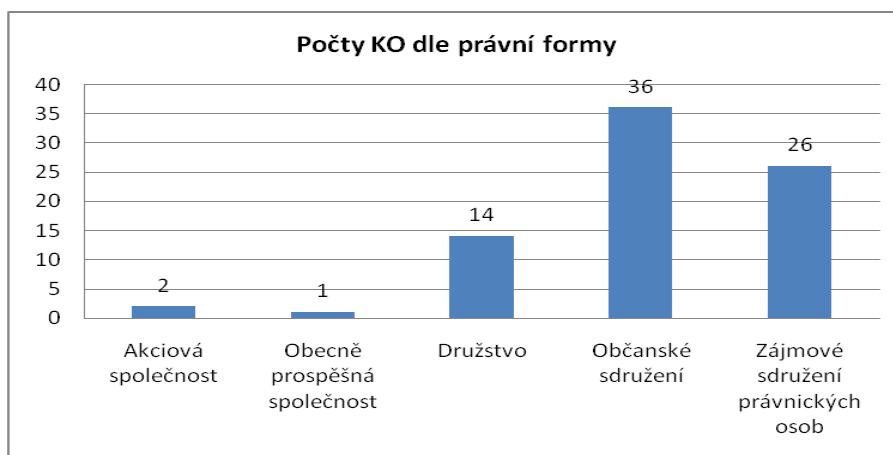
Data o 79 klastrových organizacích v ČR získaná v rámci primárního průzkumu umožňují provést následující základní analýzy:

- a) **Počty KO dle roku založení** – z analýzy vyplývá, že se od roku 2005 v ČR zakládá v průměru cca 10 KO ročně, s největším vrcholem celkem 18 založených KO v r. 2006, 13 v r. 2009 a 11 v první polovině r. 2012.

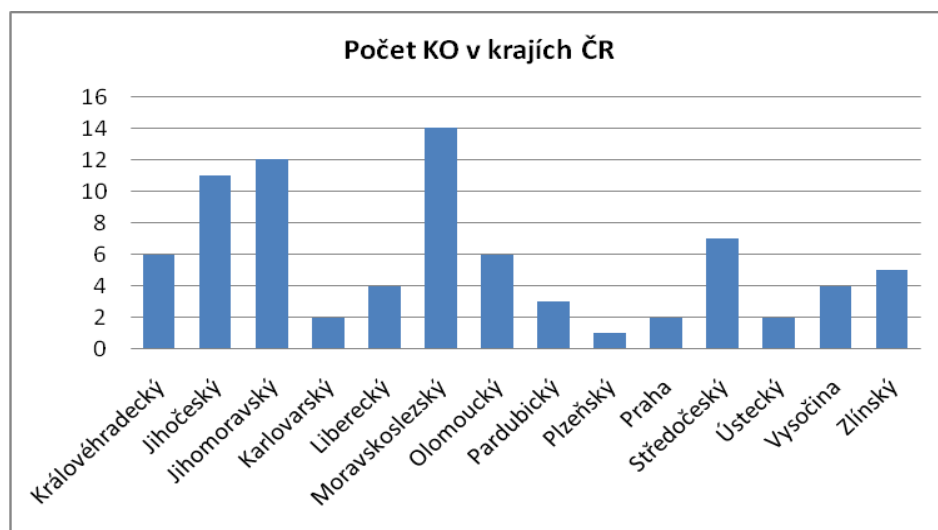
Rok založení	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	celkem
Počet založených KO	1	0	4	18	5	9	13	10	8	11	79

- b) **Rozdělení KO dle právní subjektivity** – z analýzy vyplývá, že největší počet KO je představován skupinou občanských sdružení (o.s.), kterých je založeno celkem 36. Dále zde působí 26 zájmových sdružení právnických osob (z.s.p.o.) a 14 družstev. Minoritně jsou zastoupeny akciové společnosti a obecně prospěšné společnosti.

- c) **Počty KO v jednotlivých krajích** ukazují, že v ČR jsou klastrové organizace již ve všech krajích, s největším počtem 14 KO dominuje Moravskoslezský kraj, následován s 12 KO Jihomoravským krajem a v těsném závěsu se drží Jihočeský kraj s 11 KO.

d) Rozdělení klastrů s datem založení r. 2011 a 2012 v krajích

Poměrně velkou skupinu představují nově zakládáné klastry (rok založení 2011-2012), které se objevují celkem rovnoměrně ve všech krajích ČR:

JCK	JMK	LBK	MSK	OLK	PLK	Praha	STC	UST	VYS	ZLK	celkem
3	3	2	1	3	1	1	2	1	1	1	19

Závěry:

Zjištěná existence 79 právních subjektů, které se hlásí ke klastrové struktuře, není konečná. Nelze totiž vyloučit, že počet klastrových organizací je vyšší, avšak přes dostupné on-line vyhledávací nástroje je není možno identifikovat. Pro kvalitnější přehled a poznání existujících KO se nabízí možnost zřízení veřejné databáze, do které by se nově vznikající KO přihlašovaly, a to v souladu s principem otevřenosti a spolupráce, jež jsou základním rysem klastrové koncepce.

KO existují (s výjimkou Národního strojírenského klastru, založeného v r. 2003) v ČR od r. 2005, s nejvyšší četností založení v letech 2006 (18), 2009 (13) a 2012 (11 – 1. pol.). Celkový počet průběžně zakládaných KO za posledních sedm let vypovídá o aktuálnosti a smysluplnosti tohoto nástroje pro spolupráci aktérů trojitě šroubovice v rozvoji specializovaných oborů a jako pozitivní faktor lze také uvést existenci programů MPO na podporu klastrů prostřednictvím Strukturálních fondů (OPPP a OPPI). Naprostá většina založených KO má kolektivní právní formu (občanské sdružení, zájmové sdružení či družstvo).

Teritoriální rozložení existujících KO pokrývá celou Českou republiku s nejvyšším počtem 14 KO v Moravskoslezském kraji a nejnižším počtem 1 KO v Plzeňském kraji. Lze tedy uzavřít, že celkový počet existujících KO, jejich nárůst a zastoupení v krajích ČR svědčí o pokročilém stupni zájmu relevantních subjektů o využití klastrové spolupráce pro jejich ekonomický rozvoj, naznačuje (dosud plně nevyužitý) potenciál klastrů jako součásti inovační a rozvojové infrastruktury ČR a potvrzuje správnost započaté systémové podpory klastrů v ČR.

IV ANALÝZA ŽIVOTASCHOPNOSTI KLASTROVÝCH ORGANIZACÍ V ČR

IV.1 PŘÍPRAVA TERÉNNÍHO ŠETŘENÍ A SBĚR DAT

a) Formulář pro sběr dat

V Souladu s b. II. 1.4.1 Metodiky, byl zpracován scénář interview a byla provedena identifikace cílové skupiny. Za účelem jednotného sběru dat o klastrech v ČR, kdy musí dojít k osobnímu nebo telefonickému kontaktu a provedení konkrétních zjištění, byl sestaven tento **formulář pro sběr dat** formou interview v rámci terénního šetření, případně k vyplnění při nemožnosti uskutečnit osobní setkání:

Formulář pro sběr dat k analýze životaschopnosti KO v ČR

1	úplný název klastrové organizace							
2	právní forma							
3	vymezení převažujícího oboru/ů působnosti (NACE) klastru							
4	typ klastru (zpracovatelský průmysl, technologie, služby, vědomostní / kreativní obory)							
5	rok založení							
6	kontaktní údaje							
7	statutární orgány							
8	zastoupení univerzit a výzk. institucí v členské základně - vyjmenujte							
9	Vývoj počtu členů (rok založení vs. r. 2012)	Rok založení:	Rok 2012:					
	Uvedte počet:							
10	Struktura členů (poměrově firmy, vzdělávací instituce, výzkumné instituce, neziskový sektor, jiné)	Firmy:	Vzdělávací instituce:	Výzkumné instituce:	Neziskový sektor:	Jiné:		
	Uvedte počet:							
11	Klasifikace členů dle velikosti se zaměřením na MSP	Malé a střední podniky:	Velké podniky:					
	Uvedte počet:							
12	Kolik členů v klastru je výsledkem přímé zahraniční investice nebo akvizice?	PZI	Akvizice					
	Uvedte počet:							
13	Ekonomické ukazatele klastru	Obrat (Kč)	Počet zaměstnanců	Export (Kč)	Výdaje na VaV (Kč)			
	Vyplňte souhrnné údaje za členské firmy za rok 2011:							
14	Vyhodnocení účasti v inovačních projektech od založení klastru:	7.RP	OPPI	OP VaVpl	OPVK/OPLZZ	Nadnárodní spolupráce	Projekty fi-nanc. krajem	Jiné
	a) Počet uzavřených projektů/hodnota projektů Kč							
	b) Počet aktuálně realizovaných projektů/hodnota projektu Kč							
	c) Zkušenosti s programem - vyberte: Pozitivní/Neutrální/Negativní/Žádné	..	..	..	..	..	..	..
	d) Jestliže negativní, uveďte důvod							

15	Spolupráce a společné projekty klastrové organizace s ostatními organizacemi inovační infrastruktury	Další klastrové organizace	VTP	TC AV	AIP	Regionální technol./inovační centra	Jiné	
	a) S kterými organizacemi probíhá spolupráce?							
	b) Účel spolupráce							
	c) Společné projekty - uveďte počet							
	d) Zdůvodnění nerealizované spolupráce							
16	Forma managementu - vlastní zaměstnanci klastrové organizace	Celkový počet	Plný úvazek	Částečný úvazek	DPČ/DPP	Jiné formy		
	a) Vyplňte počet osob:							
	b) Z toho: počet žen							
17	Kompetence managementu klastru a potřeba vzdělávání	Projektový management	Klastrový management	Monitoring	Internacionalizace	Jiné		
	a) Počet osob kompetentních v oblastech							
	b) Potřebujete vzdělávání v oblastech - počet osob							
18	Zdroje financování KO	Uveďte procentuální poměr pro a), b)						
	a) Veřejný sektor x soukromý sektor							
	b) Členské příspěvky x jiné zdroje							
	c) Jakými aktivitami zajišťujete finanční udržitelnost KO / Které aktivity generují příjmy pro fin. udržitelnost KO?							
19	Akce organizované klastrem	Shromáždění členů	Schůze statutárních orgánů	odb. workshopy/semináře	Konference	Neformální setkání	Jiné	
	Uveďte počet akcí za rok:							
20	Zapojení klastrových organizací do regionálních, národních iniciativ a evropských platform	např. ClusterNet v MSK (ARR), NCA, European Cluster Collaboration Platform, ECO,...						
	Uveďte názvy iniciativ a platform							
21	Provádíte monitoring výkonnosti:	Vyberte: ANO-NE	Pokud ano, uveďte jakým způsobem:					
	a) klastrové organizace	..						
	b) výkonnosti členských firem	..						
22	Typy aktivit, vykonávané vaším klastrem	Networking	Lidské zdroje	VaV a inovace	Internacionalizace	Marketing		
	Rozdělte 100 bodů mezi vaše aktivity							
23	Strategický rozvoj klastru a jeho aktivní naplňování	Vyberte: ANO-NE	Pokud ano, dokumentaci bližší specifikujte:					
	Existuje zpracovaný dokument strategického rozvoje?	..						
	Aktivního naplňování strategického rozvoje:	..						
24	Rozvojové projekty klastru (program, jiné zdroje) - plány do budoucna							
25	Dosažené úspěchy / identifikované problémy / navrhovaná řešení							
26	Největší přínosy činnosti KO pro firmy – zdůvodnění							
27	Potřeby ve vztahu ke klastrové politice - národní/regionální úroveň							

b) Identifikace cílové skupiny

Souběžně s formulářem byl připravován seznam KO k plánování terénního šetření. Průběh terénního šetření byl podřízen dostupnosti jednotlivých manažerů v rámci jejich pracovního programu a rozdělení šetření na více pracovníků NCA vzhledem k velkému teritoriálnímu záběru. U klastrů, kde bylo nesnadné nalézt kontakt a získat data o fungování klastru z jiných zdrojů, byl použit telefonický a emailový kontakt, který umožnil zjištění současného stavu KO a její zahrnutí do osobních návštěv a interview nebo naopak vyloučení z tohoto souboru. Osobní schůzky byly zaměřeny na klastry, kde byl předpoklad rozvinuté klastrové aktivity a kde bylo na místě provedeno interview s manažerem klastru.

Pro provedení šetření byl připraven kontaktní seznam s e-mailovou adresou manažera klastru a telefonním číslem. Při plánování výjezdů byl manažer klastru kontaktován telefonicky, byla

sjednána schůzka a současně mu byl zaslán e-mail s průvodním dopisem a dotazníkovým formulářem. V některých případech manažer klastru podal informace o nečinnosti či ukončení činnosti klastru, případně raném stádiu činnosti klastru (který byl právě založen) již při telefonickém kontaktu, což vyloučilo tato jednání ze seznamu klastrů navržených k osobnímu pohovoru.

Samostatnou skupinu tvořily klastrové organizace, u kterých bylo obtížné zjistit kontaktní / odpovědnou osobu. Zjištění názvu, adresy a případně jména osob zapsaných ve výše uvedených rejstřících (viz kap. III.1.1) ještě neumožňovalo navázat s touto klastrovou organizací kontakt. Vlastní nalezení kontaktu tak bylo v některých případech časově značně náročné. Ve dvou případech se nepodařilo potřebný kontakt odhalit vůbec:

č. KO	Název	IČ	Město	Kraj	Rok založení
41	KLASTER KOMPOZITNÍCH MATERIÁLŮ, družstvo	28328299	Brno	JMK	2009
48	Klaster pro rozvoj vodního hospodářství, o.s.	22750771	České Budějovice	JCK	2012

Pozn.:

KLASTER KOMPOZITNÍCH MATERIÁLŮ - bývalé vedení klastru vede soudní řízení a nechce se ke KO vyjadřovat. V průběhu šetření nebylo možné nalézt a kontaktovat nového zástupce KO, který byl dodatečně objeven ve výpisu z obchodního rejstříku, dostupný na portále Justice. Tato osoba byla vyzvána ke komunikaci formou listinného dopisu, avšak bez reakce.

Klaster pro rozvoj vodního hospodářství – nebylo možné nalézt a kontaktovat zástupce KO, protože je známe pouze sídlo. Byly kontaktovány subjekty zabývající se vodohospodářstvím v okolí, i univerzita v Českých Budějovicích, avšak kontakt na KO nebyl nalezen.

V některých případech probíhala obtížná komunikace i s již identifikovanými osobami u konkrétních klastrů. Vystala řada obtíží a to od nedůvěry a neochoty až po úplné odmítnutí se zúčastnit či nereagování na zasláný formulář k vyplnění. Tato skupina KO byla obeslána e-mailem s průvodním dopisem a žádostí o vyplnění formuláře. Získání vyplněného formuláře si však vyžadovalo další opakované telefonické a e-mailové urgencye.

V období červenec – září 2012 bylo osloveno celkem 77 klastrových organizací ze 79 (u dvou se nepodařilo nalézt kontakt - viz výše) s cílem zjištění stavu jejich aktivit prostřednictvím provedení rozhovoru nebo dodání vyplněného formuláře e-mailem.

Na základě této komunikace s KO byly z další analýzy eliminovány ty KO, jejichž zástupce deklaroval nečinnost KO či stagnaci (např. KO existuje, ale nemá členy), dále ty KO, které odmítly účast na šetření nebo nereagovaly (i přes urgencye):

Tab. č. 2 - KO nevstupující do analýzy z důvodu nečinnosti či stagnace

č.	č. KO	Název	Respondent	Kraj	Rok zal.	Komentář
1	4	CEITEC Cluster-bioinformatics z.s.p.o.	Mgr. Martin Elefant, auditor-likvidátor	JMK	2006	organizace v likvidaci
2	6	CGC-Czech Glass Cluster, družstvo	Jiří Semerád; výkonný ředitel - Euro Profi Glass	LBK	2006	výpadek personální kapacity
3	34	KLASTR AQUARIUS o.p.s.	Ing. Alexandra Vrbová, manažerka	STC	2005	nefungují jako klastr, ale jako servisní organizace pro obce
4	39	Klastr HYDROGEN-CZ, o.s.	doc. Ing. Bohumil Horák, Ph.D, manažer klastru	MSK	2006	KO nemá členy, zůstala pouze VŠB-TUO, která ale nadále pod hlavičkou klastru rozvíjí výzkum vodíku a buduje laboratoř
5	45	Klastr obnovitelných energetických zdrojů v MSK	Bc. Jan Tomiczek, starosta obce Třanovice	MSK	2005	KO založena, ale nezačala fungovat
6	53	Klastr technické plasty, družstvo	Ing. Miroslav Pech, předseda představenstva	HKK	2006	KO je bez členů, většina byla současně členy Klastru výrobců obalů, je přerušena činnost
7	59	Královéhradecký lesnicko-dřevařský klastr, o.s.	Ing. Jakub Kaloč, finanční ředitel, MATRIX a.s.	HKK	2007	z důvodu absolutní nečinnosti cca 3 roky se připravují kroky ke zrušení KO
8	77	Slévárenský klastr, o.s.	Ing. Zdeněk Král, Csc., zakladatel klastru	JMK	2008	KO založena, ale nenastartován, bez členů
9	79	Water Treatment Alliance, z.s.p.o.	Ing. Lubomír Vlach	JMK	2006	aktivita utlumena

Tab. č. 3 - KO nevstupující do analýzy z důvodu odmítnutí

č.	č. KO	Název	Respondent	Kraj	Rok založení	Výsledek komunikace
1	5	CEVTECH, z.s.p.o.	Ing. Jaromír Matoušek, manažer klastru	JCK	2006	písemné odmítnutí; aktuálně dochází k personální změně manažera klastru
2	25	Energy Cluster, o.s.	Zdeněk Machala - EKIS Přerov - Interwork Service, s.r.o.	OLK	2011	kontaktován, nedodal, nereaguje
3	36	Klastr BIOTECHNOLOGIÍ o.s.	Luboš Hora, jednatel společnosti Ekodendra	UST	2009	kontaktován, nedodal; aktuálně KO sdružuje zhruba 5 členů
4	49	Klastr průmyslové inovace v dopravě, z.s.p.o.	Ing. Ivan Fencí, Ph.D., předseda sdružení	JMK	2012	odmítl poskytnout informace; dotace CI zcela odmítá
5	57	Klastr zpracovatelů odpadů, družstvo	Robert Hucl, člen představenstva klastru	LBK	2012	písemné odmítnutí
6	66	Nanomedic, a.s.	Radka Stratílková, manažerka klastru	PAK	2006	písemné odmítnutí
7	78	Technologicko - strojírenský klastr, o.s.	Mgr. Hana Matochová, asist. řed. Svazu strojírenské technologie, člena předst.	UST	2012	kontaktován, nedodal, nereaguje

Na základě výše uvedených výsledků bylo z analýzy vyloučeno **celkem 18** ze 79 klastrových organizací, a to 2 KO z důvodu nenalezeného kontaktu, 9 z důvodu nečinnosti či stagnace a 7 z důvodu odmítnutí či nereagování (viz Tab. 1 – 3).

Jako cílová skupina bylo identifikováno pro výzkum 61 KO (viz Tab. 6).

c) Sběr dat

Sběr dat probíhal dvojím způsobem, jednak na základě osobních návštěv a vyplnění formuláře na místě, případně s následným doplněním dat, která nebylo možno dodat ihned, jednak zasláním mailu s formulářem v příloze k jeho vyplnění a dodání.

Rozdělení KO na ty, které byly osobně navštíveny a ty, které odpovídaly prostřednictvím e-mailu, je uvedeno v následujících tabulkách 4 a 5:

Tab. č. 4 - KO dotazované formou interview

č.	Název KO	Respondent	Město	Kraj	Rok zal.
1	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	Ing. Jan Bartošic, výkonný ředitel sdruž.	Benešov	STC	2009
2	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	Ing. Robert Chlebiš, výkonný manažer	Ostrava	MSK	2010
3	CGMC, družstvo	Ing. Pavel Šiška, manažer klastru	Planá n/Luž.	JCK	2009
4	CREA Hydro&Energy, o.s.	Ing. Břetislav Skácel, manažer klastru	Brno	JMK	2008
5	CZECH IT CLUSTER, družstvo	p. Chlumová, HV SYS s.r.o.	Jihlava	VYS	2010
6	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	Ing. František Žoček, předseda představenstva	Lázně Bělohrad	HKK	2007
7	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	Mgr. Marek Polach, manažer klastru	Jesenice u Prahy	STC	2009
8	Česká peleta, z.s.p.o.	Ing. Vladimír Stupavský, předseda	Dobřichovice	STC	2010
9	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮM. KLASTR	RNDr. Otakar Prudil, vedoucí projektu	Slavičín	ZLK	2011
10	Český IT klastr, z.s.p.o.	Petr Krejčí, jednatel	Č.Budějovice	JCK	2009
11	Český nanotechnologický klastr, družstvo	Ing. Ladislav Torčík, Manažer klastru	Olomouc	OLK	2006
12	Český telekomunikační klastr o.s.	Lubomír Dvořáček, manažer	Ostrava	MSK	2010
13	Český vědomostní klastr, o.s.	Jan Vít, manažer	Praha	Praha	2011
14	Družstvo ENVICRACK	Ing. František Peterka, předseda předst.	Ostrava	MSK	2006
15	EKOGEN	Ing. Václav Vachuška, manažer klastru	Strakonice	JCK	2006
16	ENERGOKLASTR	Jiří Musil, manažer klastru	Brno	JMK	2008
17	Hradecký IT klastr	Ing. Bořek Málek, manažer klastru	Hrad.Králové	HKK	2008
18	IT Cluster, o.s.	Ing. Vladimír Mlateček, ředitel klastru	Ostrava	MSK	2006
19	Jihočeský dřevařský klastr, z.s.p.o.	Ing. Petr Nedvěd, manažer klastru	České Budějovice	JCK	2007
20	KLACR	RNDr. Kamila Krečmerová, manažerka	Ostrava	MSK	2008
21	Klastr českých nábytkářů, družstvo	Ing. Radek Brychta, předseda klastru	Brno	JMK	2006
22	Klastr MECHATRONIKA o.s.	Ing. Martina Karlíčková, výk. ředitelka	Plzeň	PLK	2011
23	Klastr NUTRIPOIL	Ing. Zdeněk Hušek, předs. výkonné rady	Hrad.Králové	HKK	2009
24	Klastr povrchové úpravy a.s.	Ing. Marek Schiller, výzk., Synpo, a.s.	Pardubice	PAK	2009
25	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	Ing. Dana Benešová, manažerka klastru	Olomouc	OLK	2012
26	Klastr přesného strojírenství Vysočina	Ing. Miroslav Kabelka, předseda představenstva	Moravské Budějovice	VYS	2007
27	Klastr výrobců obalů, družstvo	Ing. Petra Šišková	Jaroměř	HKK	2005
28	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	Milan Pospíchal, předseda	Ždírec nad Doubravou	VYS	2009
29	Knowledge Management Cluster, o.s.	Ing. Antonín Láš, manažer klastru	Ostrava	MSK	2006
30	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	Ing. Ladislav Glogar, výkonný ředitel klastru	Ostrava	MSK	2006
31	Moravskoslezský dřevařský klastr, o.s.	Ing. Ludmila Maková, proj. manažerka	Ostrava	MSK	2005
32	Moravskoslezský energetický klastr, o.s.	Ing. Ludmila Maková, proj. manažerka	Ostrava	MSK	2008

33	Moravský letecký klastr, o.s.	Ing. Marcela Sapáková	Kunovice	ZLK	2010
34	NANOPROGRES, z.s.p.o.	Liliana Berezkinová, manažerka pro obchod a marketing	Praha	Praha	2010
35	Národní strojírenský klastr, o.s.	Ing. Lubomír Gogela, manažer klastru	Ostrava	MSK	2003
36	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	Ing. Jitka Studeníková, manažerka klastru	Brno	JMK	2010
37	NO DIG Klastr	Ing. Luděk Beneš, manažer klastru	Olomouc	OLK	2012
38	Olomoucký klastr inovací, družstvo	Ing. Marek Vaculík, ředitel	Olomouc	OLK	2006
39	Plastikářský klastr	Ing. Jaroslav Toufar, ředitel klastru	Zlín	ZLK	2006
40	Průmyslový klastr	Ing. Bezděk Radomír, ředitel	Slavičín	ZLK	2009
41	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	doc. Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D., jednatel klastru	České Budějovice	JCK	2009
42	Sdružení NIPAS, o.s.	Jan Jurišta - předseda představenstva;	České Budějovice	JCK	2006

Tab. č. 5 - KO dotazované formou e-mailu/telefonicky

č.	Název KO	Respondent	Město	Kraj	Rok založení
1	ABC WOOD, o.s.	Ing. Robert Babuka, MBA	Zlín	ZLK	2007
2	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	Libuše Fouňková, manažerka klastru	Liberec	LBK	2006
3	Czech Cloud Cluster	Ing. Radovan Polanský	Písek	JCK	2012
4	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	Ing. Jitka Hanzlovská, jednatel	Pelhřimov	JCK	2008
5	Český řemeslný klastr, o. s.	Zuzana Slámová, kontaktní osoba KO	Jablonec n/N	LBK	2012
6	ERGO-MED-KLASTR o.s.	Kateřina Gajdošová	Rakovník	STC	2011
7	IQ Klastr, z.s.p.o.	Ing. Jan Duba, Manažer IQ klastru	Brno	JMK	2010
8	Jihomoravský stavební klastr, o.s.	Ing. Rudolf Böhm, zakladatel klastru	Brno	JMK	2012
9	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	Klára Kratochvílová, kontaktní osoba KO	České Budějovice	JCK	2012
10	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	Samuel Kašpar, ředitel klastru	Červený Újezd	STC	2010
11	Klastr ENWIWA	Ing. Zdeněk Bučko, místopředs. předst.	Karlovy Vary	KVK	2008
12	Klastr inovativních technologií o.s.	Ing. Iva Navrkalová, kontaktní osoba KO	Třebíč	VYS	2011
13	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	Ing. Michal Kovács, prezident	Karlovy Vary	KVK	2009
14	Klastr obnov. zdrojů energie, z.s.p.o.	Jiří Netík ml., předseda představenstva	Unhošť	STC	2012
15	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	Milan Zkoutajan, manažer klastru	Mor.Třebová	PAK	2008
16	Klastr Zelený Horizont,o.s.	Antonín Válek	Ostrava	MSK	2011
17	MedChemBio	Mgr. Ing. Arnošt Rybář projekt.manažer	Olomouc	OLK	2009
18	Moravský lesnický klastr, o. s.	Ing. Jan Řezáč, výkonný ředitel	Ostrava	MSK	2010
19	NutriKlastr o. s.	Karin Šimíčková, kontaktní osoba KO	Brno	JMK	2011

Z tabulek č. 4 a 5 vyplývá, že osobní návštěva a interview proběhlo u 42 KO, zatímco 19 KO bylo obesláno formulářem mailem.

Sběr dat byl tedy proveden u 61 KO, které jsou pro účely této zprávy zkoumaným souborem a takto získaná data sloužila k zpracování následných analýz:

Tab. č. 6 - Seznam 61 KO vstupujících do analýzy životaschopnosti

č.	č. KO	Název	IČ	Rok zal.	Město	Kraj	Zaměření CZ NACE
1	1	ABC WOOD, o.s.	22666303	2007	Zlín	ZLK	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
2	2	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	72030038	2009	Benešov	STC	Výroba strojů a zařízení j. n.
3	3	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	22873643	2010	Ostrava	MSK	Ostatní výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
4	7	CGMC, družstvo	28094468	2009	Planá nad Lužnicí	JCK	Výroba strojů a zařízení j. n.
5	8	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	27031641	2006	Liberec	LBK	Výroba textilií
6	9	CREA Hydro&Energy, o.s.	22729674	2008	Brno	JMK	Výstavba vodních děl
7	10	Czech Cloud Cluster	72565128	2012	Písek	JCK	Činnosti v oblasti informačních technologií
8	11	CZECH IT CLUSTER, družstvo	29218233	2010	Jihlava	VYS	Činnosti v oblasti informačních technologií
9	12	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	27512410	2007	Lázně Bělohrad	HKK	Výroba optických a fotografických přístrojů a zařízení
10	13	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	72022086	2009	Jesenice u Prahy	STC	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
11	14	Česká peleta, z.s.p.o.	72069686	2010	Dobřichovice	STC	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
12	15	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSL VÝROBY KLASTR	72536381	2011	Slavičín	ZLK	Zpracovatelský průmysl
13	16	Český IT klastr, z.s.p.o.	72023678	2009	České Budějovice	JCK	Činnosti v oblasti informačních technologií
14	17	Český nanotechnologický klastr, družstvo	27776816	2006	Olomouc	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
15	18	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	75151235	2008	Pelhřimov	JCK	Výroba piva
16	19	Český řemeslný klastr, o. s.	22743251	2012	Jablonec nad Nisou	LBK	Výroba bižuterie a příbuzných výrobků
17	20	Český telekomunikační klastr o.s.	22857818	2010	Ostrava	MSK	Telekomunikační činnosti
18	21	Český vědomostní klastr, o.s.	22877045	2011	Praha	Prah a	Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd
19	22	Družstvo ENVICRACK	27765075	2006	Ostrava	MSK	Výroba strojů a zařízení j. n.
20	23	EKOGEN	27034844	2006	Strakonice	JCK	Činnosti související s odpadními vodami
21	24	ENERGOKLASTR	26574519	2008	Brno	JMK	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
22	26	ERGO-MED-KLASTR o.s.	22760164	2011	Rakovník	STC	Výzkum a vývoj v oblasti lékařských věd
23	27	Hradecký IT klastr	75155320	2008	Hradec Králové	HKK	Činnosti v oblasti informačních technologií
24	28	IQ Klastr, z.s.p.o.	72069660	2010	Brno	JMK	Činnosti v oblasti informačních technologií
25	29	IT Cluster, o.s.	27021408	2006	Ostrava	MSK	Činnosti v oblasti informačních technologií

26	30	Jihočeský dřevařský klastr, z.s.p.o.	75110334	2007	České Budějovice	JCK	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
27	31	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	22716009	2012	Brno	JMK	Výstavba bytových a nebytových budov
28	32	KLACR	22719822	2008	Ostrava	MSK	Činnosti cestovních agentur, kanceláří a jiné rezervační a související činnosti
29	33	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	72561637	2012	České Budějovice	JCK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
30	35	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	72069694	2010	Červený Újezd	STC	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
31	37	Klastr českých nábytkářů, družstvo	27695077	2006	Brno	JMK	Výroba nábytku
32	38	Klastr ENWIWA	75133075	2008	Karlovy Vary	KVK	Shromažďování, sběr a odstraňování odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití
33	40	Klastr inovativních technologií o.s.	22759999	2011	Třebíč	VYS	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
34	42	Klastr MECHATRONIKA o.s.	22890629	2011	Plzeň	PLK	Výroba strojů a zařízení j. n.
35	43	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	72024666	2009	Karlovy Vary	KVK	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
36	44	Klastr NUTRIPOL	72025417	2009	Hradec Králové	HKK	Výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin
37	46	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	72561254	2012	Unhošť	STC	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
38	47	Klastr povrchové úpravy a.s.	27558037	2009	Pardubice	PAK	Povrchová úprava a zušlechťování kovů; obrábění
39	50	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	22747052	2012	Olomouc	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd
40	51	Klastr přesného strojírenství Vysočina	22665986	2007	Moravské Budějovice	VYS	Výroba strojů a zařízení j. n.
41	52	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	22726942	2008	Moravská Třebová	PAK	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
42	54	Klastr výrobců obalů, družstvo	27483274	2005	Jaroměř	HKK	Výroba plastových výrobků
43	55	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	27557642	2009	Ždírec nad Doubravou	VYS	Výroba strojů a zařízení pro všeobecné účely
44	56	Klastr Zelený Horizont,o.s.	22764623	2011	Ostrava	MSK	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
45	58	Knowledge Management Cluster, o.s.	27046176	2006	Ostrava	MSK	Inovační vzdělávání
46	60	MedChemBio	72023970	2009	Olomouc	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
47	61	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	27041867	2006	Ostrava	MSK	Výroba motorových vozidel a jejich motorů
48	62	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	27003949	2005	Ostrava	MSK	Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
49	63	Moravskoslezský energetický klastr, o.s.	26580845	2008	Ostrava	MSK	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
50	64	Moravský lesnický klastr, o. s.	22858351	2010	Ostrava	MSK	Lesnictví a těžba dřeva
51	65	Moravský letecký klastr, o.s.	22875611	2010	Kunovice	ZLK	Výroba letadel a jejich motorů, kosmických lodí a souvisejících zařízení

52	67	NANOPROGRES, z.s.p.o.	72070382	2010	Praha	Prah a	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd
53	68	Národní strojírenský klastr, o.s.	26629437	2003	Ostrava	MSK	Výroba strojů a zařízení j. n.
54	69	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	29220777	2010	Brno	JMK	Činnosti v oblasti informačních technologií
55	70	NO DIG Klastr	22747044	2012	Olomouc	OLK	Výstavba inženýrských sítí
56	71	NutriKlastr o. s.	22762949	2011	Brno	JMK	Výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin
57	72	Olomoucký klastr inovací, družstvo	27775399	2006	Olomouc	OLK	Inovační vzdělávání
58	73	Plastikářský klastr	75074141	2006	Zlín	ZLK	Výroba plastových výrobků
59	74	Průmyslový klastr	72025751	2009	Slavičín	ZLK	Zpracovatelský Průmysl
60	75	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	72054956	2009	České Budějovice	JCK	Výroba potravinářských výrobků
61	76	Sdružení NIPAS, o.s.	27040712	2006	České Budějovice	JCK	Výstavba bytových a nebytových budov

Do zkoumaného souboru byly zařazeny i ty KO, které byly založeny v období 2011 – 2012 a tudíž fungují poměrně krátkou dobu. Jsou výsledkem facilitační fáze, kdy zainteresované subjekty vyjádřily zájem o spolupráci formou založení KO, ale jejich rozvoj je v počátečním stádiu. U těchto KO byla zjištěna především kontaktní data, data o členech a oborovém zaměření. Tyto údaje mohou sloužit k sledování inovativní úrovně klastrů v ČR, rozvoje nových oborů, mezioborových témat a případně „vynořujících se oborů“ ve vazbě na účast univerzit a výzkumných ústavů v členské základně těchto KO nebo v kolaborativním výzkumu. Těchto KO s rokem založení 2011 a 2012 je ve zkoumaném souboru 14 z celkového počtu 18 nalezených a oslovených (1 nebyl nalezen).

Druhou skupinou jsou rozvinuté klastrové organizace s historií tří a více let, které mají spolupracující členskou základnu, management a realizují společné aktivity. Tyto KO byly součástí mapování ve smyslu plnohodnotného vyplnění formulářů pro sběr dat, kterých je 47, a tvoří tak základ daného výzkumu.

IV.2 ANALÝZA DAT Z HLEDISKA ŽIVOTASCHOPNOSTI KO

IV.2.1 Vytvoření systému vah pro vyhodnocení získaných dat a jejich aplikace

Pro vyhodnocení získaných dat z hlediska životaschopnosti KO byla uplatněna analýza získaných dat na základě stanovení vah k jednotlivým kritériím hodnocení v celkovém uspořádání dle požadovaných ukazatelů (ukazatele II.4.1 – II.4.4 metodiky). Váhy byly stanoveny tak, aby posílily aktivity požadované pro kvalitní management klastrů i plnění širšího poslání klastrů vyplývající z jejich governance. Na této úrovni se v ČR dá hovořit pouze o lídrech a členech KO, governance z pozice krajských úřadů či jiných zainteresovaných subjektů vlády není tato governance realizována. Nejvyšší hodnoty vah dosahují proto klastry, které plní své poslání na všech frontách, nebo v některých aktivitách vyčnívají a to vyrovnává nižší aktivity v jiných, pro klastr méně významných oblastech. Vzhledem k variabilitě cílů, zájmů, priorit a forem spolupráce firem v klastru nelze nerespektovat jejich individuální přístup, avšak za podmínky elementárního plnění principů klastrové spolupráce ve smyslu otevřenosti, dynamiky rozvoje a růstu konkurenceschopnosti na bázi inovací.

Stanovení vah bylo provedeno empiricky, na základě odborných znalostí a zkušeností. Celý systém byl podroben otestování a následně přijat jako funkční. Jde o metodu, která je zcela původní a může být dále zlepšována.

Následným naprogramováním celého souboru databáze byly získány výsledné hodnoty životaschopnosti, které určily pořadí KO jak z hlediska celkové životaschopnosti, tak jejich umístění v jednotlivých ukazatelích.

Stanovené váhy korespondují s prioritami a požadavky Evropské komise a její iniciativy pro klastrovou excelenci, kdy stanovením základních indikátorů klastrové excelence byly položeny základy pro kvalitativní růst klastrů a jejich managementu.

Tab. 7 - Váhy pro vyhodnocení životaschopnosti klastrů

1. Ukazatel pro hodnocení zdrojové kapacity klastru					
ot.č.	Znění otázky	podotázky	kritérium	podmínky	váhy
16	Forma managementu - vlastní zaměstnanci klastrové organizace	a) Vyplňte počet osob:	Počet zaměstnanců celkem	min. 1 zaměstnanec	1
			Počet zam. na plný úvazek	min. 1 zaměstnanec	5
			Počet zaměstnanců - částečný úvazek	ano	2
			Počet zaměstnanců - DPČ/DPP	ano	1
		b) Z toho: počet žen		ano	3
17	Kompetence managementu klastru a potřeba vzdělávání	a) Počet osob kompetentních v oblastech	Projektový management	ano	1
			Klastrový management	ano	1
			Monitoring	ano	1
			Internacionalizace	ano	1
			Jiné	ano	1
		b) Potřebujete vzdělávání v oblastech - počet osob	Projektový management	ano	2
			Klastrový management	ano	2
			Monitoring	ano	2
			Internacionalizace	ano	2
18	Zdroje financování KO	a) Veřejný sektor x soukromý sektor		podíl veř. je 0-29%	3
				podíl veř. je 30-59%	2
				podíl veř. 60 -100%	1
		b) Členské příspěvky x jiné zdroje		člen. přísp. do 10%	1
				člen. přísp. do 50%	2
				člen. přísp. do 100%	3
		c) Jakými aktivitami zajišťujete finanční udržitelnost KO?		KO již generuje vlastní zdroje	3
				reálný plán na zákl. budované infrastruktury	2
				disponuje pouze čl. příspěvky	1
		2. Ukazatel pro hodnocení aktivity klastru			
ot.č.	Znění otázky	podotázky	kritérium	podmínky	váhy
5	rok založení	Doba fungování klastru	Počet let	1-2 roky	1
				3-5 let	2
				6 a více let	3
22	Typy aktivit, vykonávané vašim klastrem	Typy a rozsah aktivit	Networking	realizuje 5 aktivit	5
			Lidské zdroje	realizuje 4 aktivity	4
			VaV a inovace	realizuje 3 aktivity	3
			Internacionalizace	realizuje 2 aktivity	2
			Marketing	realizuje 1 aktivitu	1
Zjišťování mimo formulář	Aktivní webová stránka	v ČJ	ano	1	
		aktualizované	ano	2	
		v EN funkční	ano	3	
19	Akce organizované klastrem	Uvedte počet akcí za rok:		1-2	1
				3-4	2
				5-6	3
				7 a více	5

14	Vyhodnocení účasti v inovačních projektech od založení klastru:	a) Počet uzavřených projektů/hodnota projektů Kč		účast na projektech - bonus	3
				Za každý projekt	1
		b) Počet aktuálně realizovaných projektů/hodnota projektu Kč		Za každý projekt	1
20	Zapojení klastrových organizací	do spolupracujících platform		mezinárodní	3
				národní	2
				regionální	1
21	Provádíte monitoring výkonnosti:	a) klastrové organizace		ano	5
		b) výkonnosti členských firem		ano	5
				vyplněno částečně	2
			Existuje metoda?	ano	5
3. Ukazatele přínosu pro členskou základnu					
ot.č.	Znění otázky	podotázky	kritérium	podmínky	váhy
10	Struktura členů	poměrově firmy, vzdělávací instituce, výzkumné instituce, neziskový sektor, jiné		3 a více typů	3
				2 typy	2
				1 typ	1
11	Klasifikace členů dle velikosti se zaměřením na MSP	Členění dle velikosti členů KO	% MSP z celkového počtu firem	do 60%	1
				61-79%	2
				80-100%	3
			Velké podniky	min. 1 velký podnik	3
9	Vývoj počtu členů (rok založení vs. r. 2012)	Růst počtu členů	rok založení vs. rok 2012	počet vzrostl	3
				počet se rovná	2
				nižší max.o 1/4	1
13	Ekonomické ukazatele klastru	Růst kumulovaných ekonomických ukazatelů (mimo VaV)		uvedeny 3	5
				méně než 3	3
19	Akce organizované klastrem		odb. workshopy/semináře	1 a více	3
			Konference	1 a více	3
			Neformální setkání	1 a více	3
			Jiné	1 a více	3
23	Strategický rozvoj klastru a jeho aktivní naplňování	Zpracovaný dokument strategického rozvoje		ano	5
		Aktivního naplňování strategického rozvoje:		ano	5
25	Dosažené úspěchy / identifikované problémy / navrhovaná řešení	Dosažené úspěchy / identifikované problémy		vyjmenované úspěchy	5
4. Ukazatele role v inovačním prostředí					
13	Ekonomické ukazatele klastru	Výdaje na VaV (Kč)		ano	5
8	Zastoupení univerzit a výzkumných institucí	v členské základně		1-2	1
				3-4	2
				5 a více	3
14	Vyhodnocení účasti v inovačních projektech od založení klastru:	Pouze inovační	OPPI, OP VaVpl, 7.RP	každý projekt	1
15	Spolupráce a společné projekty s ostatními organizacemi inovační infrastruktury		a) Počet spoluprac. organizací	Za každou organizaci	3
			c) Počet společných projektů	Za každý projekt	3

IV.2.2 Výsledky vyhodnocení životaschopnosti zkoumaných KO

Zpracování vah pomocí funkcí MS Excel a programovacího jazyka Visual Basic umožnilo získat hodnoty životaschopnosti jak v celkovém pořadí zkoumaných KO, tak dle zadaných ukazatelů. Celá tabulka se základními údaji o KO se nachází v Příloze č. 2 této zprávy.

a) Pořadí KO dle celkového počtu získaných bodů

Pro interpretaci pořadí klastrů bylo zvoleno rozdělení 61 KO na tři části, a to:

1. Šampióni – s nejvyšším umístěním v žebříčku životaschopnosti na 1. až 19. místě
2. Životaschopné klastry – s umístěním na 20. – 40. místě
3. Rozvíjející se a stagnující klastry – s umístěním na 41. – 61. místě

ad 1) Skupina KO s nejvyšším umístěním z hlediska životaschopnosti (1. až 19. místo)

Tab. č. 8 - Šampióni mezi klastrovými organizacemi ČR

pořadí	Název KO	Rok založení	Hodnota životaschopnosti KO
1	Moravskoslezský automobilový klaster, o.s.	2006	193
2	Plastikářský klaster	2006	147
3	Národní strojírenský klaster, o.s.	2003	116
4	CLUTEX - klaster technické textilie, o.s.	2006	115
5	Klaster výrobců obalů, družstvo	2005	114
6	CGMC, družstvo	2009	113
7	CZECH IT CLUSTER, družstvo	2010	112
8	CREA Hydro&Energy, o.s.	2008	110
9	Moravskoslezský dřevařský klaster, o.s.	2005	110
10	Družstvo ENVICRACK	2006	109
11	Klaster českých nábytkářů, družstvo	2006	109
12	ENERGOKLASTER	2008	105
13	KLACR	2008	105
14	Hradecký IT klaster	2008	100
15	Bezpečnostně technologický klaster, o. s.	2010	98
16	IT Cluster, o.s.	2006	97
17	Česká peleta, z.s.p.o.	2010	95
18	Sdružení NIPAS, o.s.	2006	95
19	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	2007	92

Jasným lídrem žebříčku životaschopnosti se stal Moravskoslezský automobilový klaster s rozdílem 100 bodů oproti poslednímu v této necelé dvacítky KO. Další čtyři místa jsou obsazena dlouhodobě úspěšnými a rozvinutými, zralými klastry, které jsou řazeny k příkladu těch nejlepších v ČR. K tomuto postavení první pětky KO přispěl konsolidovaný management, řada společných projektů a účast v mezinárodních projektech či aktivitách, stejně jako stabilizovaná a početná členská základna. Svou roli na tomto postavení má i dlouhodobá

spolupráce s univerzitami a výzkumnými pracovišti k řešení projektů ve VaV a inovacích s následnou komercializací jejich výstupů.

Není překvapením, že v tomto souboru šampionů se nenacházejí vysloveně „mladé“ klastry. Mezi nejmladší šampiony se dostal Czech IT Cluster, Bezpečnostně technologický klastr a Česká peleta s rokem založení 2010. I zde má na vysokém umístění podíl silný manažerský tým a silná členská základna, funkční strategie klastru, množství aktivit pro členy klastru, zapojení do platform, projektů a realizovaná internacionalizace. 10 KO, tedy více než polovina, je z počátečních let zakládání klastrů. tj. 2003 – 2006.

Klastry umístěné v této skupině se vyznačují rozvinutými aktivitami na všech polích klastrové spolupráce, stabilním managementem, řadou společných projektů, zaměřením na inovace a VaV a stabilní členskou základnou. Jejich plány na generování vlastních příjmů z pohledu udržitelnosti jsou postaveny na zúročení investic ze získaných dotací prostřednictvím OPPI k budování infrastruktury, která umožní poskytování komerčních služeb. Významným prvkem šampionů je mezinárodní spolupráce a zapojování se do mezinárodních, národních a regionálních platform. 7 z těchto šampionů jsou členy NCA.

ad 2) Skupina KO s různou mírou životaschopnosti (20. – 40. místo)

Tab. č. 9 - Životaschopné klastry

pořadí	Název KO	Rok založení	Hodnota životaschopnosti KO
20	Český nanotechnologický klastr, družstvo	2006	90
21	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	2009	90
22	MedChemBio	2009	89
23	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	2009	87
24	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	2010	87
25	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	2009	85
26	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	2008	83
27	NANOPROGRES, z.s.p.o.	2010	81
28	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	2009	80
29	Olomoucký klastr inovací, družstvo	2006	71
30	Knowledge Management Cluster, o.s.	2006	67
31	ČESKO – SLOVENSKÝ PRŮMYSLOVÝ KLASTR	2011	63
32	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	2010	61
33	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	2009	60
34	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	2008	56
35	Klastr přesného strojírenství Vysočina	2007	54
36	Czech Cloud Cluster	2012	50
37	Moravský lesnický klastr, o. s.	2010	50
38	EKOGEN	2006	49
39	Moravský letecký klastr, o.s.	2010	43
40	Český telekomunikační klastr o.s.	2010	41

Životaschopné klastry jsou z velké části funkční a oborově vyhraněné, což se týká první poloviny umístěných KO. Uprostřed se nacházejí klastry s široce vymezenou oborovostí (nejsou specializované), ale stále vyvíjejí aktivity a udržují členskou základnu, i když prošly transformací nebo jsou zcela nové (ČSPM, OKI, KMC). V poslední třetině se nacházejí klastry, které se buď rychle rozjíždějí (Czech Cloud Cluster) a mají ambice, dlouhodobě přesvědčivě fungují (KPSV) či naopak nerealizují komplexní klastrové aktivity ať už z nedostatečných zdrojových kapacit nebo nízké podpoře a zájmu majitelů firem. 6 z uvedených KO je členem NCA.

ad 3) Rozvíjející se a stagnující klastry (41. – 61. místo)

Tab. č. 10 - Rozvíjející se a stagnující klastry

č.	Název KO	Rok založení	Pořadí KO dle životaschopnosti
41	Český IT klastr, z.s.p.o.	2009	37
42	Klastr MECHATRONIKA o.s.	2011	35
43	Klastr NUTRIPOL	2009	34
44	NO DIG Klastr	2012	32
45	Klastr ENWIWA	2008	31
46	Průmyslový klastr	2009	31
47	Klastr inovativních technologií o.s.	2011	27
48	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	2012	27
49	Český vědomostní klastr, o.s.	2011	25
50	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	2012	24
51	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	2012	24
52	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	2012	23
53	IQ Klastr, z.s.p.o.	2010	22
54	Klastr povrchové úpravy a.s.	2009	22
55	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	2007	21
56	Český řemeslný klastr, o. s.	2012	20
57	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	2008	14
58	ERGO-MED-KLASTR o.s.	2011	11
59	Klastr Zelený Horizont,o.s.	2011	11
60	NutriKlastr o. s.	2011	11
61	ABC WOOD, o.s.	2007	7

V třetí třetině žebříčku životaschopnosti KO se nachází většina „nejmladších“ klastrů, které zatím nemají společnou historii a vybudované zdrojové kapacity. Zajímavý je jejich rozptyl do nových oborů a mezioborových témat, kterými je biotechnologie, obnovitelné zdroje a zelená ekonomika, obory z oblasti kvality života a výživy, vědomostní obory, inovační IT řešení a specializované strojní a stavební technologie.

Druhou skupinou jsou KO, které stagnují, transformují se, hledají nové cesty a zatím se nevzdávají. Všem těmto KO chybí podpůrná infrastruktura v krajích – poradenství, vzdělávání, odborníci do managementu klastrů a finanční podpora na krajské úrovni, která by pomohla rozvinout žádoucí úroveň spolupráce v počáteční nebo krizové fázi rozvoje.

b) Umístění KO dle ukazatele zdrojové kapacity KO

Pořadí KO od nejvyšší po nejnižší hodnotu ukazatele zdrojové kapacity klastru uvádí následující tabulka:

Tab. č. 11 – Pořadí KO dle hodnoty ukazatele zdrojové kapacity KO

č.	Název KO	1. Váha zdrojové kapacity klastru
1	CREA Hydro&Energy, o.s.	33
2	ENERGOKLASTR	29
3	Národní strojírenský klastr, o.s.	28
4	Društvo ENVICRACK	28
5	MedChemBio	28
6	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	27
7	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	27
8	Plastikářský klastr	26
9	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	26
10	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	26
11	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	25
12	CZECH IT CLUSTER, družstvo	24
13	Klastr českých nábytkářů, družstvo	24
14	NANOPROGRES, z.s.p.o.	24
15	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	23
16	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	22
17	Olomoucký klastr inovací, družstvo	22
18	Czech Cloud Cluster	22
19	Hradecký IT klastr	21
20	CGMC, družstvo	20
21	Sdružení NIPAS, o.s.	20
22	Český nanotechnologický klastr, družstvo	20
23	Moravský lesnický klastr, o. s.	19
24	Klastr výrobců obalů, družstvo	18
25	IT Cluster, o.s.	18
26	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	17
27	Česká peleta, z.s.p.o.	17
28	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	17
29	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	17
30	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	16
31	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	15
32	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	15
33	Klastr přesného strojírenství Vysočina	15
34	Průmyslový klastr	13
35	KLACR	12
36	Knowledge Management Cluster, o.s.	10
37	Český telekomunikační klastr o.s.	10
38	Klastr NUTRIPOL	10
39	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSLVÝ KLASTR	8

40	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	8
41	NO DIG Klastr	7
42	Moravský letecký klastr, o.s.	6
43	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	6
44	EKOGEN	5
45	Klastr ENWIWA	5
46	Klastr MECHATRONIKA o.s.	4
47	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	3
48	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	3
49	IQ Klastr, z.s.p.o.	3
50	Klastr povrchové úpravy a.s.	2
51	Klastr inovativních technologií o.s.	1
52	Český řemeslný klastr, o. s.	1
53	Český IT klastr, z.s.p.o.	0
54	Český vědomostní klastr, o.s.	0
55	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	0
56	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	0
57	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	0
58	ERGO-MED-KLASTR o.s.	0
59	Klastr Zelený Horizont,o.s.	0
60	NutriKlastr o. s.	0
61	ABC WOOD, o.s.	0

Ukazatel zdrojové kapacity KO poukazuje na stabilitu a kompaktnost managementu se zaměřením na vlastní zaměstnanecký tým na plný úvazek, jejich počet a odborné kompetence, jakož i zájem o další rozvoj lidských zdrojů v klastrových kompetencích. Hodnotily se zdroje financování formou poměru veřejného a soukromého financování, kde soukromé financování bylo podpořeno vyšší váhou, stejně jako finanční udržitelnost KO, která buduje zdroje pro samofinancování a schopnost generovat vlastní příjmy. Na čelo se vyhoupl klastr CREA H&E následován především šampiony z první třetiny žebříčku životaschopnosti. Lze konstatovat, že prvních 33 KO s hodnotou vah 33 – 15 jsou klusty s dostatečnou zdrojovou kapacitou. KO na 34. – 52. místě lze považovat za KO s nízkou zdrojovou kapacitou nicméně funkční a v rozvojové fázi. Mezi poslední umístěné patří nově založené a stagnující KO bez dostatečné zdrojové kapacity.

c) Umístění KO dle ukazatele hodnocení aktivity KO

Tab. č. 12 – Pořadí KO dle hodnoty ukazatele

č.	Název KO	2. Váha aktivity klastru
1	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	69
2	Plastikářský klastr	51
3	Hradecký IT klastr	48
4	Klastr českých nábytkářů, družstvo	47
5	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	47
6	Klastr výrobců obalů, družstvo	46
7	IT Cluster, o.s.	46

8	Družstvo ENVICRACK	45
9	CGMC, družstvo	43
10	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	42
11	Sdružení NIPAS, o.s.	42
12	KLACR	42
13	CREA Hydro&Energy, o.s.	41
14	CZECH IT CLUSTER, družstvo	41
15	Český nanotechnologický klastr, družstvo	40
16	Národní strojírenský klastr, o.s.	39
17	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	39
18	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	37
19	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	37
20	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	37
21	MedChemBio	33
22	NANOPROGRES, z.s.p.o.	33
23	Česká peleta, z.s.p.o.	33
24	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	32
25	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	30
26	Knowledge Management Cluster, o.s.	29
27	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	28
28	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	28
29	ENERGOKLASTR	27
30	Olomoucký klastr inovací, družstvo	25
31	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	23
32	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSLVÝ KLASTR	22
33	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	21
34	EKOGEN	19
35	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	18
36	Český IT klastr, z.s.p.o.	18
37	Klastr přesného strojírenství Vysočina	16
38	Moravský letecký klastr, o.s.	13
39	Moravský lesnický klastr, o. s.	12
40	Klastr MECHATRONIKA o.s.	12
41	Klastr NUTRIPOL	11
42	Český vědomostní klastr, o.s.	11
43	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	11
44	Czech Cloud Cluster	9
45	Český telekomunikační klastr o.s.	9
46	NO DIG Klastr	9
47	Klastr ENWIWA	9
48	IQ Klastr, z.s.p.o.	8
49	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	8
50	Klastr povrchové úpravy a.s.	7
51	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	6
52	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	6
53	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	5
54	Průmyslový klastr	4
55	ERGO-MED-KLASTR o.s.	4
56	Klastr Zelený Horizont,o.s.	4
57	NutriKlastr o. s.	4
58	Klastr inovativních technologií o.s.	3
59	Český řemeslný klastr, o. s.	3
60	ABC WOOD, o.s.	3
61	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	2

Pro hodnocení aktivity klastru bylo využito parametrů, jako je doba fungování klastru, typy a rozsah aktivit (pokrytí 5 základních činností klastrové organizace), aktivní webová stránka (vč. anglické verze), což je indikátor zjištěný zadavatelem nad rámec dotazníků vlastním ověřováním, počet organizovaných akcí a spolupráce s jinými klastry. Důležitým indikátorem je

počet projektů spolufinancovaných dotacemi (kraj, národní programy, mezinárodní programy) a zapojení klastrových organizací do regionálních, národních iniciativ a evropských platforem, které vede k internacionalizaci. Vysoký bonus dostaly KO, které provádějí monitoring výkonnosti KO a monitoring výkonnosti členů klastru ze strany manažera. Tyto procesy nejsou v ČR nijak zakotveny, zatímco v zemích s vyspělou klastrovou politikou a podporou excelence jsou pokládány za samozřejmost. Jsou součástí dialogu zainteresovaných stran s managementem klastrů (tzv. governance klastrů) a zpětná vazba o dopadech využitých dotací je výpovědí o efektivnosti samotného systému poskytujícího financování.

KO umístěné v první třetině (1. – 20. místo, váhy 69 - 37) disponují velkou škálou aktivit a zapojení, jsou zde zastoupeni všichni šampioni z žebříčku životaschopnosti. V druhé třetině (21. – 37. místo, váhy 33 – 16) jsou KO, jejichž rozsah aktivit je standardní a vypovídá o průměrné životaschopnosti zatímco v závěrečné třetině se nacházejí ty KO, které mají s aktivitou problémy nebo z důvodu nedostatků zdrojových kapacit svou aktivitu minimalizují.

d) Umístění KO dle přínosu pro členskou základnu

Tab. č. 13 – Pořadí KO dle hodnoty přínosu pro členskou základnu

č.	Název KO	3. Váha přínosu pro členskou základnu
1	Česká peleta, z.s.p.o.	35
2	Národní strojírenský klaster, o.s.	34
3	Moravskoslezský automobilový klaster, o.s.	34
4	CZECH IT CLUSTER, družstvo	33
5	CLUTEX - klaster technické textilie, o.s.	33
6	Moravskoslezský dřevařský klaster, občanské sdružení	32
7	Bezpečnostně technologický klaster, o. s.	32
8	Sdružení NIPAS, o.s.	32
9	Klaster výrobců obalů, družstvo	32
10	KLACR	32
11	CGMC, družstvo	31
12	IT Cluster, o.s.	31
13	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	30
14	Plastikářský klaster	29
15	Regionální potravinářský klaster - Chutná hezky. Jihočesky	29
16	Družstvo ENVICRACK	28
17	Klaster českých nábytkářů, družstvo	28
18	CREA Hydro&Energy, o.s.	27
19	Hradecký IT klaster	27
20	Klaster výrobců potravinářských technologií, družstvo	27
21	Knowledge Management Cluster, o.s.	27
22	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	26
23	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	26
24	ČESKO – SLOVENSKÝ PRŮMYSLOVÝ KLASTR	26
25	Moravskoslezský energetický klaster, občanské sdružení	25
26	Klaster NetPro Group, z.s.p.o.	25

27	EKOGEN	23
28	NANOPROGRES, z.s.p.o.	22
29	Český nanotechnologický klastr, družstvo	22
30	Klastr přesného strojírenství Vysočina	22
31	MedChemBio	21
32	Český telekomunikační klastr o.s.	21
33	Moravský letecký klastr, o.s.	20
34	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	19
35	Olomoucký klastr inovací, družstvo	18
36	Czech Cloud Cluster	18
37	Moravský lesnický klastr, o. s.	18
38	Český IT klastr, z.s.p.o.	18
39	ENERGOKLASTR	17
40	Klastr inovativních technologií o.s.	17
41	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	16
42	Klastr ENWIWA	16
43	NO DIG Klastr	15
44	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	15
45	Klastr MECHATRONIKA o.s.	15
46	Český řemeslný klastr, o. s.	15
47	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	14
48	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	14
49	Průmyslový klastr	13
50	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	12
51	Klastr povrchové úpravy a.s.	12
52	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	12
53	Klastr NUTRIPOL	11
54	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	11
55	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	11
56	IQ Klastr, z.s.p.o.	10
57	Český vědomostní klastr, o.s.	10
58	ERGO-MED-KLASTR o.s.	6
59	Klastr Zelený Horizont,o.s.	6
60	NutriKlastr o. s.	6
61	ABC WOOD, o.s.	3

Hodnocení přínosů pro členy se odvíjelo od složení členské základny klastru, počtu MSP, růstu počtu členů, počtů společných projektů, počtu zaměstnanců KO (odborné kompetence, další vzdělávání), existujícího zpracovaného dokumentu strategického rozvoje a jeho aktivní naplňování. Poměrně kompaktní výše hodnot tohoto ukazatele svědčí o tom, že klastr musí být prokazatelně výhodným nástrojem pro zúčastněné firmy ve vztahu k jejich cílům a očekáváním.

Příkladem může být nejvýše postavený klastr Česká peleta, jejíž počet členů se za poslední rok zdvojnásobil, členskou základnu tvoří z 90% malé a střední podniky (29 z 33), pro které KO vytváří podmínky k účasti ve výzkumných, mezinárodních i komerčních projektech a zapojení do oborových mezinárodních sítí. Dalšími faktory umístění této KO na prvním místě z hlediska přínosů pro členy je nasazení manažera a jeho reflektování potřeb členů v cílech a aktivitách KO.

Celkově lze první třetinu umístěných KO hodnotit jako jednoznačně přínosnou pro členy, druhá třetina je reprezentována KO, které mají potenciál ale i rezervy a bylo by vhodné je individuálně posoudit, a třetí třetinu tvoří KO, u kterých se členská základna teprve tvoří nebo již rozpadá a nefunguje.

Do systému vah nebyly zahrnuty výpovědi o dosažených úspěších či identifikovaných problémech, jakož i **největší přínosy pro činnost KO a pro firmy** vzhledem k nekvantifikovatelné podstatě těchto sdělení. K otázce 26 se vyjádřilo celkem 41 klastrových organizací a jejich obsahové seskupení do následujících celků dává přehled, které z aktivit jsou respondenty považovány za nejpřínosnější:

1. K nejčastěji zmiňovaným přínosům spolupráce v klastru - 20 odpovědí - patří **zlepšení spolupráce, budování společného sociálního kapitálu a prostředí důvěry**. V této oblasti jsou zahrnuty výpovědi týkající se zlepšení spolupráce ve výrobě, výzkumu, společné budování know-how, vytváření spontánních obchodních spojení, zapojování členů, sdílení informací a zkušeností, společné know-how, větší vzájemná spolupráce, synergické efekty vzájemné spolupráce firem, vytvoření platformy pro výměnu oborových informací, důvěryhodné a prověřené vztahy, domlouvání se na konkrétních projektech a jejich realizace, vzájemná informovanost, společné projekty, schopnost domluvit se a získání zkušeností či informací.
2. Rovněž vysoký počet 19 odpovědí se týkal přínosů v oblasti **výzkumu, vývoje a inovací**. Tyto výpovědi zahrnují společný vývoj, společnou vývojovou infrastrukturu, zefektivnění vývojového cyklu, nárůst inovační aktivity, nové technologie, informace o nových technologiích, zdroje a infrastrukturu pro aktivity VaV, laboratoře pro VaV, spolupráci s univerzitami, spolupráci na nových technologiích apod.
3. Celkem 11 krát se vyskytly odpovědi obsahující téma **snížování nákladů** jako významný přínos pro členy klastru. Jedná se o sdílení výdajů na výzkum, úspory ze sdílených nákladů, úspory z rozsahu, společný nákup (např. T-Mobile, energie a kancelářské potřeby), a úspory ze snížení administrativy a využití elektronických aukcí.
4. V 10 případech se vyskytly přínosy ze **zlepšení komerčních aktivit a potenciálu příležitostí** typu - možnost získání větší zakázky, soukromé projekty, zvyšování příjmů, společné komerční zakázky, obchodní příležitosti.
5. S hodnotou 9 odpovědí byl uveden **marketing, budování a zviditelnění společné značky klastru**. Jedná se o možnost nabízet služby pod jednou značkou, budování specifického brandu, publicitu a rozšiřování povědomí, propagaci, image, prezentaci členů klastru, a společnou řeč v prezentačních akcích.
6. Rovněž **internacionalizace** byla zmíněna v 9 odpovědích. Ta zahrnovala jako přínosy pro členy zahraniční marketing, výjezdy, výměnu zkušeností a kontaktů, otevření trhů v zahraničí, rozšiřování aktivit i na zahraničí, spolupráci se zahraničím, internacionalizaci a podporu exportu.
7. Celkem v 7 případech byly uvedeny přínosy v oblasti **rozvoje lidských zdrojů a nových kompetencí**, zahrnující budování specifické kompetence, zlepšování kvality od lidí,

zapojení do týmu, absolventi pro potřeby firem, kvalifikace, vzdělávací program na míru a vzdělávání jako takové.

8. S počtem 6 odpovědí byly uváděny přínosy, jako **zvyšování konkurenceschopnosti** (zvýšení konkurenceschopnosti, rozvoj firem a jejich postavení na trhu, exkluzivní přístup k novému know-how, možnost rozšíření znalostní kapacity, synergické efekty), dále **networking a služby členům** (setkávání, kontakty MSP a velké firmy, aktivity klastru, face-to-face aktivity k členům klastru).
9. Celkem bylo zmíněno v 5 odpovědích, že přínosem pro klastr je **získání dotace a realizace dotačních projektů pro členy**.
10. Ve dvou případech byly uvedeny jako přínosné činnosti spolupráce s veřejnou správou a rozvíjení regionálních zájmů.

e) Umístění KO dle role v inovačním prostředí

Tab. č. 14 – Pořadí KO dle role v Inovačním prostředí

č.	Název KO	4. Váha role v inovačním prostředí
1	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	63
2	Plastikářský klastr	41
3	ENERGOKLASTR	32
4	CGMC, družstvo	19
5	KLACR	19
6	Klastr výrobců obalů, družstvo	18
7	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	18
8	Národní strojírenský klastr, o.s.	15
9	CZECH IT CLUSTER, družstvo	14
10	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	10
11	Klastr českých nábytkářů, družstvo	10
12	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	10
13	Česká peleta, z.s.p.o.	10
14	CREA Hydro&Energy, o.s.	9
15	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	9
16	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	9
17	Družstvo ENVICRACK	8
18	Český nanotechnologický klastr, družstvo	8
19	MedChemBio	7
20	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	7
21	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	7
22	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSLOVÝ KLASTR	7
23	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	6
24	Olomoucký klastr inovací, družstvo	6
25	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	6
26	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	6
27	Klastr inovativních technologií o.s.	6
28	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	5
29	Hradecký IT klastr	4
30	Moravský letecký klastr, o.s.	4
31	Klastr MECHATRONIKA o.s.	4
32	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	3
33	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	3
34	NANOPROGRES, z.s.p.o.	2
35	IT Cluster, o.s.	2
36	Klastr NUTRIPOL	2

37	EKOGEN	2
38	Czech Cloud Cluster	1
39	Sdružení NIPAS, o.s.	1
40	Moravský lesnický klastr, o. s.	1
41	Klastr přesného strojírenství Vysočina	1
42	Průmyslový klastr	1
43	Knowledge Management Cluster, o.s.	1
44	Český telekomunikační klastr o.s.	1
45	NO DIG Klastr	1
46	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	1
47	Klastr ENWIWA	1
48	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	1
49	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	1
50	IQ Klastr, z.s.p.o.	1
51	Klastr povrchové úpravy a.s.	1
52	Český řemeslný klastr, o. s.	1
53	Český IT klastr, z.s.p.o.	1
54	Český vědomostní klastr, o.s.	1
55	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	1
56	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	1
57	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	1
58	ERGO-MED-KLASTR o.s.	1
59	Klastr Zelený Horizont,o.s.	1
60	NutriKlastr o. s.	1
61	ABC WOOD, o.s.	1

Hodnocení inovační role klastru se odvíjelo od zastoupení univerzit a výzkumných pracovišť v členské základně a účasti v inovačních projektech (7.RP, OPPI, OP VaVpl). Hodnocen byl i počet členství – zapojení do ostatních organizací inovační infrastruktury včetně společných projektů s nimi. Důležitým indikátorem měl být i kumulovaný ekonomický ukazatel „investice do VaV“, který však v převážné většině nebyl znám.

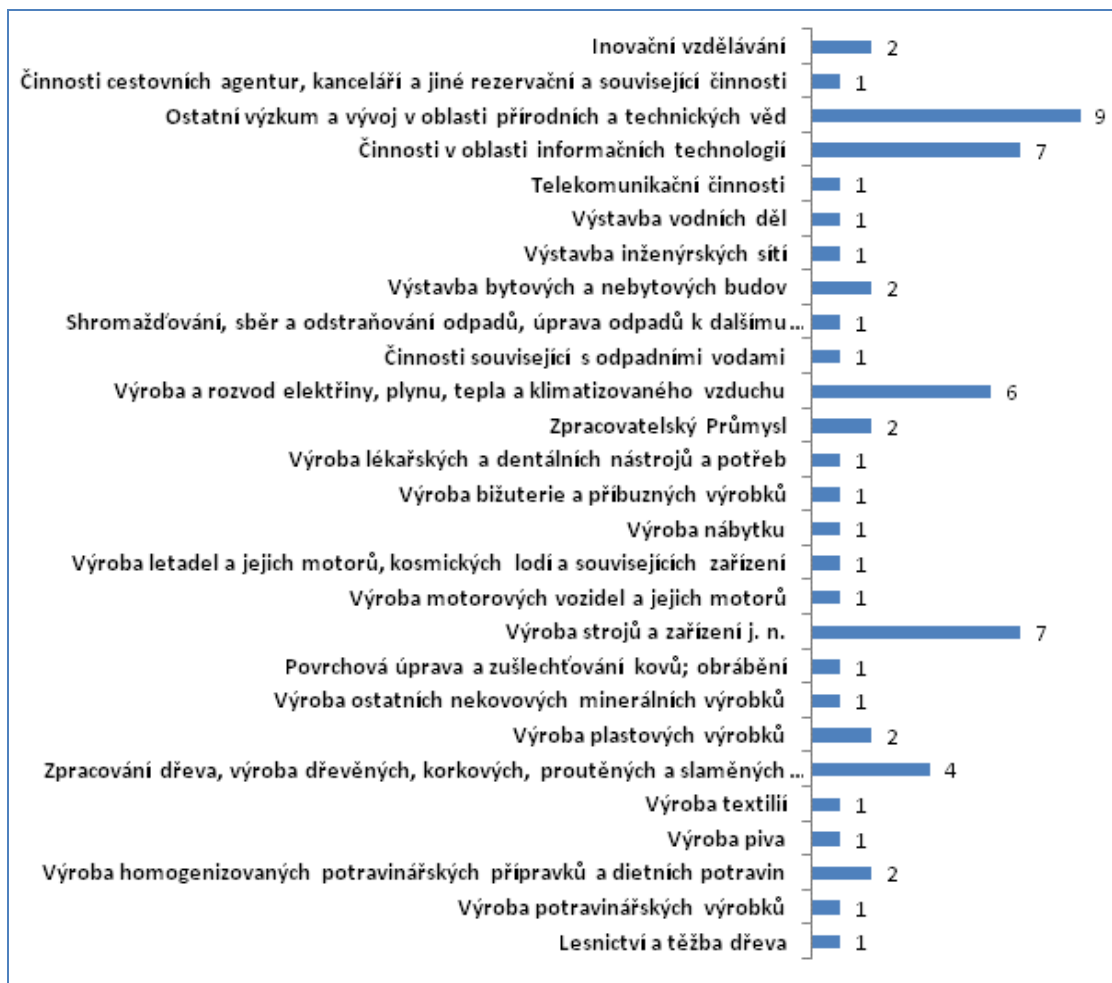
V první dvacítkě jsou především šampióni z žebříčku životaschopnosti klastrů v čele s Moravskoslezským automobilovým klastrem se zaměřením na výzkum, vývoj a inovace v technologických oborech. Zajímavé umístění má KLACR, klastr cestovního ruchu, tedy klastr ve službách, kde se nejedná o VaV ale inovace ve službách a marketingu formou opakované spolupráce se slovenským klastrem ve stejném oboru v rámci přeshraniční spolupráce.

Měření inovačních přínosů a transferu technologií je širším tématem, které by mohly právě klastry více rozpracovat v praxi. K tomu by bylo zapotřebí úžeji provázat celou inovační infrastrukturu ČR s klastry, vymezení jejich role v rámci Národní inovační strategie a Národní strategie konkurenceschopnosti.

f) Setřídění klastrů dle oborového začlenění

Společně se zmapováním KO v ČR byla získána i data o jejich oborovém začlenění. Bohužel, řada KO používá ke své identifikaci CZ-NACE kódu 94, označující „Ostatní činnosti sdružení“, které však nevypovídá o oborové příslušnosti ke konkrétnímu odvětví. Proto bylo provedeno přiřazení oborového CZ-NACE ze strany dodavatele. Výsledný přehled odvětví a oborů, ve kterých jsou klastry aktivní, je uveden v následujícím grafu:

Převažující působnost KO v odvětvích ekonomických činností

Z grafu vyplývá vysoká příslušnost KO do kategorie „Ostatní výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd“ – celkem 9 KO, jejichž konkrétní oborová identifikace je uvedena v Tab. 15 - viz níže. K informačním technologiím a strojírenství se hlásí po 7 KO, v různých oborech energetiky je 6 KO, 4 ve zpracování dřeva a zbytek je v počtu 1 – 2 KO v celé řadě celkem 22 dalších oborů.

Pouze čtyři klastry z celého souboru jsou zaměřeny do služeb – KLACR (cestovní ruch) a do humanitních věd a vzdělávání/podnikání (Czech Knowledge Cluster, Knowledge Management Cluster a Klastř průmyslu a výzkumu pro aktivní život). V kreativních průmyslech zatím KO nevznikla. V této souvislosti je třeba zdůraznit naléhavost otevření oborového omezení v působnosti MPO nad rámec zpracovatelského průmyslu.

Do oblasti vědy a výzkumu se začlenilo 9 klastrových organizací:

Tab. č. 15 – KO v oborech zaměřených na VaV dle CZ-NACE 72

Č.	Název KO	Kraj	Vymezení CZ NACE	Obor
1	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	MSK	Ostatní výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	bezpečnostní technologie
2	Klastr inovativních technologií o.s.	VYS	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	technologie
3	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	STC	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	biotechnologie
4	MedChemBio	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	biomedicína
5	Český nanotechnologický klastr, družstvo	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	nanotechnologie
6	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	JCK	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	VaV biotechnologie
7	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	OLK	Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd	ergonomie, sport, zdravá výživa
8	NANOPROGRES, z.s.p.o.	Praha	Výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd	nanotechnologie
9	Český vědomostní klastr, o.s.	Praha	Výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd	kulturní dědictví

V KO zaměřených primárně na VaV převládají mezioborové technologie a vynořující se obory, jako je bezpečnost, biotechnologie, biomedicína a nanotechnologie. Ojedinele se vyskytuje KO s jiným zaměřením, tj. v oblasti společenských a humanitních věd (po 1 KO) u velmi mladých KO.

g) Porovnání klastrů podpořených z veřejných zdrojů a klastrů bez dotačního financování

Pro porovnání klastrů podpořených a nepodpořených z veřejných zdrojů bylo využito srovnání s uvedením vyhodnocených vah jednotlivých KO. Do tohoto srovnání byly zahrnuty KO, které žádaly a získaly dotace z I. a II. výzvy OPPI, kterých je celkem 24. V druhém sloupci jsou KO, které nežádaly do OPPI nebo podporu nezískaly, případně vrátily.

Při sečtení vah jednotlivých sloupců docházíme jednoznačně k závěru, že KO, které vytvořily svou sílu a kapacitu s pomocí účelově zaměřených veřejných zdrojů, prokazují téměř dvojnásobnou životaschopnost než KO, které s těmito zdroji nepracují.

Tab. č. 15 - KO podpořené z I. a II. výzvy OPPI

	Název KO	Rok zal.	Hodnota životaschopnosti KO
1	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	2006	193
2	Plastikářský klastr	2006	147
3	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	2006	115
4	Klastr výrobců obalů, družstvo	2005	114
5	CGMC, družstvo	2009	113
6	CZECH IT CLUSTER, družstvo	2010	112
7	CREA Hydro&Energy, o.s.	2008	110
8	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	2005	110
9	Družstvo ENVICRACK	2006	109
10	Klastr českých nábytkářů, družstvo	2006	109
11	ENERGOKLASTR	2008	105
12	Hradecký IT klastr	2008	100
13	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	2010	98
14	IT Cluster, o.s.	2006	97
15	Česká peleta, z.s.p.o.	2010	95
16	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	2007	92
17	MedChemBio	2009	89
18	CzechBio - asociace biotech. společností ČR, z.s.p.o.	2009	87
19	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	2009	85
20	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	2008	83
21	NANOPROGRES, z.s.p.o.	2010	81
22	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	2010	61
23	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	2008	56
24	Klastr přesného strojírenství Vysočina	2007	54
Celkem			2415

Tab. č. 16 - KO nepodpořené z OPPI

	Název KO	Rok zal.	Hodnota životaschopnosti KO
1	Národní strojírenský klastr, o.s.	2003	116
2	KLACR	2008	105
3	Sdružení NIPAS, o.s.	2006	95
4	Český nanotechnologický klastr, družstvo	2006	90
5	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	2009	90
6	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	2010	87
7	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	2009	80
8	Olomoucký klastr inovací, družstvo	2006	71
9	Knowledge Management Cluster, o.s.	2006	67
10	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSLVÝ KLASTR	2011	63
11	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	2009	60
12	Czech Cloud Cluster	2012	50
13	Moravský lesnický klastr, o. s.	2010	50
14	EKOGEN	2006	49
15	Moravský letecký klastr, o.s.	2010	43
16	Český telekomunikační klastr o.s.	2010	41
17	Český IT klastr, z.s.p.o.	2009	37
18	Klastr MECHATRONIKA o.s.	2011	35
19	Klastr NUTRIPOL	2009	34
20	NO DIG Klastr	2012	32
21	Klastr ENWIWA	2008	31
22	Průmyslový klastr	2009	31
23	Klastr inovativních technologií o.s.	2011	27
24	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	2012	27
Celkem			1411

V další fázi byla srovnávána životaschopnost KO, které získaly dotaci ve fázi Vyhledávání OPPP, následně založily KO, a v dalším období nečerpaly nebo nezískaly dotaci na Rozvoj klastru z OPPP. Jednotlivé možné kombinace jsou zachyceny v následujících tabulkách (č. 17-21):

Tab. č. 17 – Iniciativy, které získaly dotace z OPPP – Klastry 1. fáze, ale nebyla založena KO

č.	OPPP – Klastry - Fáze 1		Založení KO	Dnešní název KO	Dotace z OPPI - Klastry - Spolupráce	Výsledek
	Název Projektu	Číslo projektu				
1	Dřevozpracující klaster Vysočina - vstupní analýza pro vyhledávání vhodných firem pro klaster	1.4 V/020	0	x	0	KO nevznikla
2	Identifikace nástrojářského klasteru	1.4 V/041	0	x	0	KO nevznikla
3	Klaster v oblasti technologií pro energetické využívání biomasy v Jihočeském kraji	1.4 V/029	0	x	0	KO nevznikla
4	KLASTER výrobců přípojných vozidel a nástaveb	1.4 V/016	0	x	0	KO nevznikla
5	Průmyslové měření a diagnostika	1.4 V/040	0	x	0	KO nevznikla
6	Vstupní analýza pro vyhledávání vhodných firem pro klaster Mechatroniky	1.4 V/022	0	x	0	KO nevznikla (Klaster MECHATRONIKA o.s. založen v r. 2011 (Projekt OPPS))
7	Vyhledávání firem pro klaster Dřevozpracující průmysl - Karlovarský kraj	1.4 V/015	0	x	0	KO nevznikla
8	Vyhledávání firem pro klaster Hudební výroba - Karlovarský kraj	1.4 V/011	0	x	0	KO nevznikla
9	Vyhledávání firem vhodných pro založení elektrotechnického klasteru v Pardub. kraji	1.4 V/023	0	x	0	KO nevznikla
10	Vyhledávání společností pro Svářečský klaster	1.4 V/047	0	x	0	KO nevznikla
11	Vyhledávání vhodných firem pro Automobilový klaster ve Středočeském kraji	1.4 V/048	0	x	0	KO nevznikla
12	Vyhledávání vhodných firem pro klaster: Oděvní výrobky s vyšší přidanou hodnotou	1.4 V/032	0	x	0	KO nevznikla
13	WineScienceCluster – identifikace	1.4 V/004	0	x	0	KO nevznikla
14	Zpracování studie pro vyhledávání subjektů vhodných pro účast v klasteru.	1.4 V/006	0	x	0	KO nevznikla
15	Zpracování vyhledávací studie na TABLEWARE klaster v regionu Karlovy Vary	1.4 V/009	0	x	0	KO nevznikla

Tab. č. 18 - Iniciativy, které získaly dotace z OPPP – Klastry pouze v 1. fázi, založené KO nevyužily či nezískaly podporu OPPP – 2. fáze a OPPI

č.	OPPP – Klastry - Fáze 1		Založení KO	Dnešní název KO	Dotace z OPPP - 2 /OPPI	Aktuální stav / Hodnota životaschopnosti
	Název Projektu	Číslo projektu				
1	Identifikace možnosti vzniku obuvnického klasteru	1.4 V/021	1	transformován do CZECH SHOES, o. s.; IČ: 27052150	0	nezahrnut do analýzy, nefunkční
2	Informačně-technologický klaster Olomouc	1.4 V/044	1	transformován do Olomouckého klasteru inovací, družstvo	0	71
3	Jihočeský dřevařský klaster - vstupní analýza pro vyhledávání vhodných firem pro klaster	1.4 V/062	1	Jihočeský dřevařský klaster, z.s.p.o.	0	21
4	Klaster pro regeneraci panelových domů - Stavební klaster	1.4 V/035	1	transformován do Knowledge Management Cluster, o.s.	0	67
5	Mapování možností vzniku klasteru v oboru dřevařské výroby a výroby	1.4 V/056	1	ABC WOOD, o.s.	0	7

	nábytku ve Zlínském kraji					
6	Vstupní analýza pro vyhledávání vhodných firem pro sklářský klastr v Libereckém kraji	1.4 V/024	1	CGC-Czech Glass Cluster, družstvo	0	vyloučen z analýzy – nečinný
7	Vyhledávání vhodných firem pro Klastr českého leteckého průmyslu (CAIC)	1.4 V/031	1	Moravský letecký klastr, o.s.	0	43
8	Vyhledávání vhodných firem pro klastr zabývajících se environmentálním přístupem k odpadům a jejich využití jako druhotných surovin při výrobě	1.4 V/061	1	Klastr ENWIWA	0	31
9	Vyhledávání vhodných firem pro vodíkový klastr v Moravskoslezském kraji, vyhodnocení jeho životaschopnosti a přínosů	1.4 V/025	1	Klastr HYDROGEN-CZ, o.s	0	vyloučen z analýzy - bez členů

Tab. č. 19 – Aktuální stav KO, které získaly dotace z OPPI – Klastry v 1. i 2. fázi

č.	OPPI – Klastry - Fáze 1		Založení KO	OPPI – Klastry - Fáze 2		Dnešní název KO	Dotace z OPPI - Klastry - Spolupráce	Aktuální stav / Hodnota životaschopnosti
	Název Projektu	Číslo projektu		Číslo projektu	Název projektu			
1	Klastr zabývajících se zprac. jemných anorg. odpadních materiálů ve stavebnictví v Jihočeském kraji	1.4 V/033	1	1.4 Z/014	EKOGEN o.s. - Klastr zabývajících se zprac. jemných anorg. odpadních materiálů ve stavebnictví v Jihoč. kraji	EKOGEN	0	49
2	Mapování zájmů firem pro vodárenské technologie	1.4 V/007	1	1.4 Z/003	Založení a rozvoj klastru Water Treatment Alliance	Water Treatment Alliance	0	vyloučen z analýzy
3	Vyhledávací studie pro založení medicínsko-farmaceutického klastru	1.4 V/051	1	1.4 Z/017	Medicínsko-farmaceutický klastr Nanomedic	Nanomedic, a.s.	0	vyloučen z analýzy - odmítl účast
4	Vyhledávání vhodných firem pro biotechnologický klastr v Jihomor. kraji	1.4 V/010	1	1.4 Z/018	CETI Cluster	CEITEC Cluster-bioinformatics z.s.p.o.	0	vyloučen z analýzy - v likvidaci
5	Vyhledávání vhodných firem pro restrukturalizaci Moravskoslezského strojírenského klastru	1.4 V/034	1	1.4 Z/015	Rozvoj Moravskoslezského strojírenského klastru (MSSK)	Národní strojírenský klastr, o. s	0	116

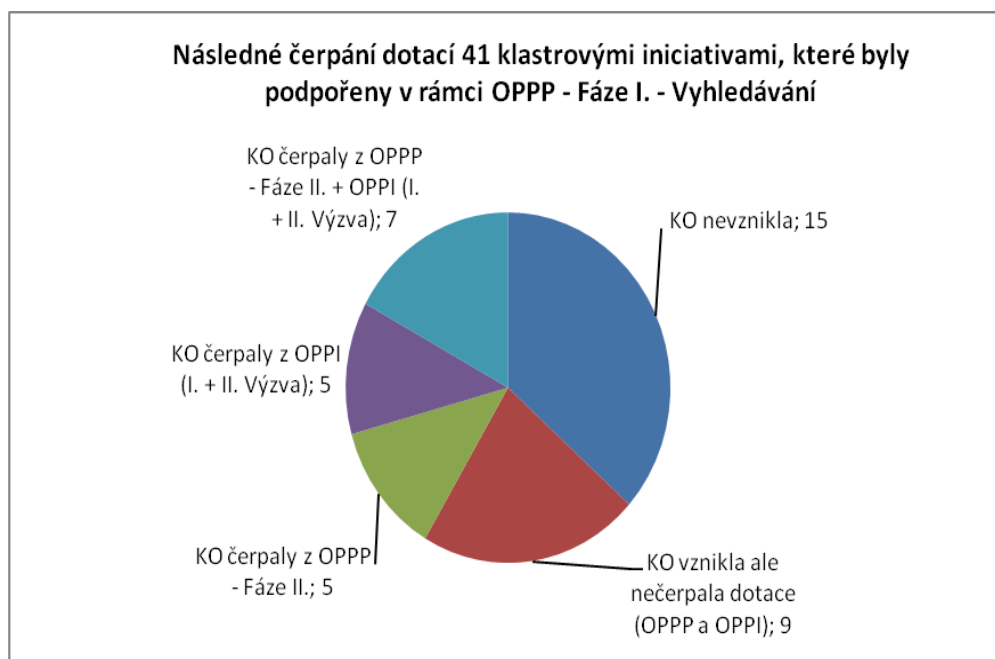
Tab. č. 20 – Aktuální stav KO, které získaly dotace z OPPI – Klastry pouze v 1. fázi a pak čerpaly v rámci OPPI – Spolupráce - Klastry (1. a 2. výzva)

č.	OPPI – Klastry - Fáze 1		Založení KO	Dnešní název KO	Dotace OPPI výzva 1 a 2	Hodnota životaschopnosti
	Název Projektu	Číslo projektu				
1	Klastr přesného strojírenství a přesné zámečnické výroby	1.4 V/055	1	Klastr přesného strojírenství Vysočina	1	54
2	Mapovací studie klastru v oboru zpracování kamene	1.4 V/036	1	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	1	92
3	Pivovarský klastr	1.4 V/052	1	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	1	56
4	Vyhledávání vhodných firem pro ICT klastr v Moravskoslezském kraji, vyhodnocení jeho životasch.	1.4 V/013	1	IT Cluster, o.s	1	97
5	VYTVOŘENÍ ICT KLASTRU V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI	1.4 V/060	1	Hradecký IT klastr	1	100

Tab. č. 21 – Aktuální stav KO, které získaly dotace z OPPP – Klastry, 1. fázi, 2. fázi a pak čerpaly v rámci OPPI – Spolupráce - Klastry (1. a/nebo 2. výzva)

č.	OPPP – Klastry - Fáze 1		OPPP – Klastry - Fáze 2		Dnešní název KO	Hodnota životaschopnosti
	Název Projektu	Číslo projektu	Název projektu	Číslo projektu		
1	EKO-TECHNOLOGIE - získávání a recyklace druhotných surovin	1.4 V/045	Pyrolýzní zpracování tříděného odpadu za účelem kombinované výroby tepla a elektrické energie.	1.4 Z/007	Družstvo ENVICRACK	109
2	Identifikace možnosti vzniku plastikářského klastru	1.4 V/014	Založení a rozvoj Plastikářského klastru	1.4 Z/009	Plastikářský klastr	147
3	Nábytkářský klastr	1.4 V/030	Klastr českých nábytkářů	1.4 Z/010	Klastr českých nábytkářů, družstvo	109
4	Vyhledání společností pro klastr OMNIPACK	1.4 V/002	Založení a rozvoj Klastru OMNIPACK	1.4 Z/001	Klastr výrobců obalů, družstvo	114
5	Vyhledávání vhodných firem pro dřevařský klastr v Moravskoslezském kraji ...	1.4 V/005	Založení a rozvoj Moravskoslezského dřevařského klastru	1.4 Z/002	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	110
6	Vyhledávání vhodných firem pro klastr automobilových subdodavatelů v Moravskoslezském kraji ...	1.4 V/028	Založení a rozvoj Moravskoslezského automobilového klastru	1.4 Z/016	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	193
7	Vyhledávání vhodných firem pro klastry - Technické textilie	1.4 V/012	Založení a rozvoj klastru CLUTEX - klastr technické textilie	1.4 Z/008	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	115

Celkovou situaci vývoje 41 iniciativ, které byly podpořeny z OPPP – Fáze 1 – Vyhledávání, znázorňuje následující graf:

V ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Z provedených kontaktů zástupců klastrových organizací, realizovaných interview s manažery klastrů a provedených analýz klastrových organizací lze shrnout následující poznatky:

1. Mapováním existujících klastrů formou průzkumu dostupných zdrojů dat bylo v České republice identifikováno 79 klastrových organizací. Základním kritériem pro existenci klastrové organizace bylo přidělené identifikační číslo. K uvedenému počtu KO je nutno uvést, že platí pro tento průzkum a nemusí být konečné, protože KO vznikající jako iniciativa zezdola nemusí o tomto kroku nikoho informovat.

Pro kvalitnější přehled a poznání existujících KO se nabízí možnost zřízení veřejné databáze, do které by se nově vznikající KO přihlašovaly, a to v souladu s principem dobrovolnosti, otevřenosti a spolupráce, jež jsou základním rysem klastrové koncepce. NCA může k tomuto kroku poskytnout svou expertízu a kapacity formou vedení této evidence na svém webovém portálu.

2. Základní analýza existujících KO přinesla přehled jejich stáří, kdy (s výjimkou Národního strojírenského klastru - NSK, založeného v r. 2003) byly v ČR KO zakládány počínaje rokem 2005 s nejvyšší četností založení v letech 2006 (18), 2009 (13) a 2012 (11 – 1. pol.). KO tak fungují nejdéle 7 let (respektive NSK 9 let). Přírůstek vznikajících klastrových organizací za poslední dva roky je vyšší než jejich zánik, lze tedy konstatovat, že počet KO v ČR stále roste.
3. Celkový počet průběžně zakládaných KO od r. 2005 vypovídá o aktuálnosti a smysluplnosti tohoto nástroje pro spolupráci aktérů trojitě šroubovice v rozvoji specializovaných oborů. Jako pozitivní faktor lze také uvést existenci programů MPO na podporu klastrů prostřednictvím Strukturálních fondů (OPPP a OPPI), které umožnily založení a rozvoj klastrů.
4. Teritoriální rozložení existujících KO pokrývá celou Českou republiku s nejvyšším počtem 14 KO v Moravskoslezském kraji a nejnižším počtem 1 KO v Plzeňském kraji. Naprostá většina založených KO má kolektivní právní formu (občanské sdružení, zájmové sdružení či družstvo).
5. Analýza životaschopnosti klastrů se zaměřila na vzorek 61 KO. Po vyřazení 2 nekontaktovatelných KO bylo vyloučeno 9 KO z důvodu nečinnosti či stagnace a 7 KO z důvodu odmítnutí účasti na průzkumu, tj. celkem 18 KO. U 61 KO byly získány vyplněné dotazníky buď na základě interview (u 42 KO) nebo elektronicky (u 19 KO). Vyhodnocení všech zjišťovaných parametrů klastrů bylo provedeno formou součtu jejich vah.
6. V první třetině se na 1. – 19. místě umístily vůdčí české KO v čele s Moravskoslezským automobilovým klastrem s rozdílem 100 bodů oproti poslednímu v této necelé dvacítky KO, kterým byl Czech Stone Cluster. V tomto souboru šampionů se umístily tři KO s rokem založení 2010 (Czech IT Cluster, Bezpečnostně technologický klastr a Česká peleta), 10 KO, tedy více než polovina, je z počátečních let zakládání klastrů, tj. 2003 – 2006. Ukazuje se, že zralost klastru má jednoznačnou souvislost s jeho životaschopností. KO v této kategorii životaschopnosti se vyznačují rozvinutými aktivitami na všech polích klastrové spolupráce, stabilním managementem, řadou společných projektů, zaměřením na inovace a VaV a

stabilní členskou základnou. Jejich plány na generování vlastních příjmů z pohledu udržitelnosti jsou postaveny na zúročení investic ze získaných dotací prostřednictvím OPPI k budování infrastruktury, která umožní poskytování komerčních služeb. Významným prvkem šampionů je mezinárodní spolupráce a zapojování se do mezinárodních, národních a regionálních platforem. 7 z těchto šampionů jsou členy NCA.

7. Ve druhé třetině se na 20. – 40. místě umístily klastry, které lze považovat za životaschopné ale s různou intenzitou rozvoje. Zhruba první polovinu vymezuje Český nanotechnologický klastr na 20. místě a uzavírá Regionální potravinářský klastr na 28. místě. Tyto KO jsou funkční a oborově vyhraněné. Uprostřed se nacházejí klastry s široce vymezenou oborovostí (nejsou specializované), ale stále vyvíjejí aktivity a udržují členskou základnu, i když prošly transformací nebo jsou zcela nové (Česko-slovenský průmyslový klastr, Olomoucký klastr inovací nebo Knowledge Management Cluster). V poslední části se nacházejí klastry, které se buď rychle rozjíždějí (Czech Cloud Cluster, 2012) a mají ambice, dlouhodobě přesvědčivě fungují ale nejsou velké (KPSV), či naopak nerealizují komplexní klastrové aktivity ať už z nedostatečných zdrojových kapacit nebo nízké podpory a zájmu majitelů firem. 6 z uvedených KO v této skupině je členem NCA.
8. V třetí třetině žebříčku životaschopnosti KO se nachází většina „nejmladších“ klastrů (2011-2012), které zatím nemají společnou historii a vybudované zdrojové kapacity. Zajímavý je jejich rozptyl do nových oborů a mezioborových témat včetně vědomostních oborů a kvality života. Druhou skupinu tvoří ty KO, které stagnují, transformují se, hledají nové cesty a zatím se nevzdávají.

Všem těmto KO chybí podpůrná infrastruktura v krajích – poradenství, vzdělávání, odborníci do managementu klastrů a finanční podpora na krajské úrovni, která by pomohla rozvinout žádoucí úroveň spolupráce v počáteční nebo krizové fázi rozvoje. To implikuje potřebu implementace regionálních klastrových politik k zvyšování specializace krajů na bázi klastrů a vytváření jejich neopakovatelné konkurenčních výhody.

9. V hodnocení životaschopnosti dle ukazatele zdrojové kapacity klastru lze konstatovat, že prvních 33 KO s hodnotou vah 33 – 15 bodů má dostatečné zdrojové kapacity, tj. stabilitu a kompaktnost managementu se zaměřením na vlastní zaměstnanecký tým na plný úvazek, jejich počet a odborné kompetence, jakož i zájem o další rozvoj lidských zdrojů v klastrových kompetencích, zdroje financování a zdroje pro samofinancování a schopnost generovat vlastní příjmy. Na čelo se vyhoupl klastr CREA H&E následován především šampiony z první třetiny žebříčku životaschopnosti. KO na 34. – 52. místě s 13 – 1 body lze považovat za KO s nízkou zdrojovou kapacitou nicméně funkční nebo v rozvojové fázi. Mezi poslední umístěné patří nově založené a stagnující KO bez dostatečné zdrojové kapacity.

Zde opět lze konstatovat, že v kritických fázích rozvoje klastru chybí počáteční financování pro kvalitní management klastru, což máří původní iniciativu zdola. Řešením je vytváření regionální finanční podpory pro ranou fázi životního cyklu klastrových organizací (cca 3 roky).

10. Ukazatele pro hodnocení aktivity klastru (doba fungování klastru, typy a rozsah aktivit, aktivní webová stránka (vč. anglické verze), počet organizovaných akcí a spolupráce s jinými klastry, počet projektů spolufinancovaných dotacemi a zapojení KO do regionálních, národních

iniciativ a evropských platform včetně provádění monitoringu výkonnosti KO a monitoring výkonnosti členů klastru ze strany manažera KO) prokázaly, že KO umístěné v první třetině (1. – 20. místo, váhy 69 - 37) disponují velkou škálou aktivit a zapojení, jsou zde zastoupeni všichni šampioni z žebříčku životaschopnosti. V druhé třetině (21. – 37. místo, váhy 33 – 16) jsou KO, jejichž rozsah aktivit je standardní a vypovídá o průměrné životaschopnosti zatímco v závěrečné třetině se nacházejí ty KO, které mají s aktivitou problémy nebo z důvodu nedostatků zdrojových kapacit svou aktivitu minimalizují.

K zamyšlení vybízí fakt, že většina manažerů klastrů neprovádí monitoring výkonnosti ani své KO ani členů klastru. Tyto procesy nejsou v ČR nijak zakotveny, zatímco v zemích s vyspělou klastrovou politikou a podporou excelence jsou pokládány za samozřejmost. Jsou součástí dialogu zainteresovaných stran s managementem klastrů (tzv. governance klastrů) a zpětná vazba o dopadech využitých dotací je výpovědí o efektivnosti samotného systému poskytujícího financování.

11. Hodnocení přínosů pro členy se odvíjelo od složení členské základny klastru, počtu MSP, růstu počtu členů, počtu společných projektů, počtu zaměstnanců KO (odborné kompetence, další vzdělávání), existujícího zpracovaného dokumentu strategického rozvoje a jeho aktivní naplňování. Poměrně kompaktní výše hodnot tohoto ukazatele svědčí o tom, že klastr musí být prokazatelně výhodným nástrojem pro zúčastněné firmy ve vztahu k jejich cílům a očekáváním. Příkladem může být nejvýše postavený klastr Česká peleta, jejíž počet členů se za poslední rok zdvojnásobil, členskou základnu tvoří z 90% malé a střední podniky (29 z 33), pro které KO vytváří podmínky k účasti ve výzkumných, mezinárodních i komerčních projektech a zapojení do oborových mezinárodních sítí. Dalšími faktory umístění této KO na prvním místě z hlediska přínosů pro členy je nasazení manažera a jeho reflektování potřeb členů v cílech a aktivitách KO. Celkově lze první třetinu umístěných KO hodnotit jako jednoznačně přínosnou pro členy, druhá třetina je reprezentována KO, které mají potenciál ale i rezervy a bylo by vhodné je individuálně posoudit, a třetí třetinu tvoří KO, u kterých se členská základna teprve tvoří nebo již rozpadá a nefunguje.
12. Mezi jednotlivé přínosy zahrnuje 41 respondentů **zlepšení spolupráce, budování společného sociálního kapitálu a prostředí důvěry** (20 odpovědí), přínosy v oblasti **výzkumu, vývoje a inovací** (19), dále téma **snižování nákladů, zlepšení komerčních aktivit a potenciálu příležitostí; marketing, budování a zviditelnění společné značky klastru** (9) a **internacionalizace** (9), přínosy v oblasti **rozvoje lidských zdrojů a nových kompetencí** (7) a **zvyšování konkurenceschopnosti** (6), **networking a služby členům; získání dotace a realizace dotačních projektů pro členy**. V těchto spontánních vyjádřeních je patrné, že klustry plní svou roli jako prostředí, kde na bázi důvěry a komunikace lze rozvíjet projekty a aktivity za jiných okolností neproveditelné. To dokazuje jejich vysokou přidanou hodnotu a nutnost zajišťovat kvalitní chod a rozvoj KO v ČR včetně vzdělávání a další „metaklastrové“ spolupráci.
13. Hodnocení inovační role klastru se odvíjelo od zastoupení univerzit a výzkumných pracovišť v členské základně a účasti v inovačních projektech (7.RP, OPPI, OP VaVpI). Hodnocen byl i počet členství – zapojení do ostatních organizací inovační infrastruktury včetně společných

projektů s nimi. Důležitým indikátorem měl být i kumulovaný ekonomický ukazatel „investice do VaV“, který však v převážné většině nebyl znám.

V první dvacítkě jsou především šampióni z žebříčku životaschopnosti klastrů v čele s Moravskoslezským automobilovým klastrem se zaměřením na výzkum, vývoj a inovace v technologických oborech. Zajímavé umístění má KLACR, klaster cestovního ruchu, tedy klaster ve službách, kde se nejedná o VaV ale inovace ve službách a marketingu formou opakované přeshraniční spolupráce.

Měření inovačních přínosů a transferu technologií je širším tématem, které by mohly právě klastry více rozpracovat v praxi. K tomu by bylo zapotřebí úžeji provázat celou inovační infrastrukturu ČR s klastry, vymezení jejich role v rámci Národní inovační strategie a Národní strategie konkurenceschopnosti.

14. Setřídění klastrů dle oborového začlenění přineslo poznatek, že nejvíce KO se začleňuje do kategorie „Ostatní výzkum a vývoj v oblasti přírodních a technických věd“ – celkem 9 KO (mezioborové technologie a vynořující se obory, jako je bezpečnost, biotechnologie, biomedicína a nanotechnologie, ojediněle se vyskytuje KO s jiným zaměřením, tj. v oblasti společenských a humanitních věd u 2 velmi mladých KO). K informačním technologiím a strojírenství se hlásí po 7 KO, v různých oborech energetiky je 6 KO, 4 ve zpracování dřeva a zbytek je v počtu 1 – 2 KO v celé řadě celkem 22 dalších oborů.

Oborová rozmanitost ve zpracovatelském průmyslu a technologiích je důležitým prvkem z hlediska specializace a konkurenční výhody ČR. Vzhledem k tomu, že pouze čtyři klastry z celého souboru jsou zaměřeny do služeb – KLACR (cestovní ruch) a do humanitních věd a vzdělávání/podnikání (Czech Knowledge Cluster, Knowledge Management Cluster a Klaster průmyslu a výzkumu pro aktivní život) a v kreativních průmyslech zatím KO nevznikla, je třeba zdůraznit naléhavost otevření oborové diverzity mimo zpracovatelského průmyslu v dalších podporných klastrových programech.

15. Pro porovnání klastrů podpořených a nepodpořených z veřejných zdrojů bylo využito srovnání s uvedením vyhodnocených vah jednotlivých KO. Do tohoto srovnání byly zahrnuty KO, které žádaly a získaly dotace z I. a II. výzvy OPPI, kterých je celkem 24. V druhém vzorku byly KO, které nežádaly do OPPI nebo podporu nezískaly, případně vrátily. Při sečtení vah jednotlivých vzorků bylo zjištěno, že KO, které vytvořily svou sílu a kapacitu s pomocí účelově zaměřených veřejných zdrojů, prokazují téměř dvojnásobnou životaschopnost než KO, které s těmito zdroji nepracují.

Závěrem lze konstatovat, že KO se účastní dotačních programů OPPI/OPPI (24 klastrových organizací jsou příjemci této dotace, některé KO i opakovaně. Porovnáním životaschopnosti KO podpořených z veřejných zdrojů (OPPI) lze konstatovat, že klastrová politika ČR je úspěšná, neboť podpořené KO vykazují téměř dvojnásobnou životaschopnost, než je tomu u KO nepodpořených nebo o dotace nežádajících. Na druhé straně nejsou vyžadovány dostatečné nároky na začínající klastry, kde získání dotace je často motivací k založení KO.

K dalším poznatkům získaným z terénních šetření a doporučením zpracovatele patří:

1. Pracovníci krajských odborů regionálního rozvoje mají minimální přehled o klastrech v jejich kraji, nekomunikují navzájem, chybí osvěta a vzdělávání pro zkvalitnění governance klastrů. MPO může tuto situaci pomoci řešit aktualizací národní klastrové politiky s odkazem na roli krajů v procesu facilitace a rozvoje klastrů.
2. Manažeři klastrů neprovádějí pravidelný monitoring souhrnných údajů o celém klastru, k dispozici jsou pouze údaje, které vyžadují organizace poskytující dotace. V tomto ohledu chybí systémový požadavek na monitoring klastrů a vzdělávání manažerů klastrů jako součást klastrové politiky na národní a regionální úrovni. MPO může v rámci programu podpory klastrů vyžadovat plnění kritérií klastrové excelence, mezi něž monitoring výkonnosti patří.
3. Nedostatečné vazby a spolupráce klastrů mezi sebou a také na mezinárodní úrovni opravňují k stimulaci a facilitaci KO v tomto směru, k čemuž mohou přispět společné akce pro rozvoj networkingu organizované MPO ve spolupráci s NCA a dalšími subjekty inovační infrastruktury. Klastry, které mohou jít příkladem v ČR, by měli více sdílet své zkušenosti s novými a začínajícími klastry, vstupovat do meziklastrových projektů a sítí. Uzavřenost některých KO a neochota komunikovat a sdílet jde proti principu samotné klastrové podstaty.
4. Pro lepší chápání poslání klastrů a jejich celospolečenských přínosů je nutné více podporovat osvětu u laické ale zejména u odborné veřejnosti s cílem budování lidských kapacit a vzdělávání pro dosahování evropských parametrů klastrové excelence. Pro konkrétní vyhodnocení návratnosti a dopadů veřejné podpory klastrů je nutné vypracovat a zavést vhodné metodiky.
5. Provedený průzkum existujících klastrů prokázal, že celkový počet existujících KO, jejich nárůst, zastoupení v krajích ČR a zvolená právní forma svědčí o pokročilém stupni zájmu relevantních subjektů využívat klastrové spolupráce pro jejich ekonomický rozvoj, naznačuje (dosud plně nevyužitý) potenciál klastrů jako součástí inovační a rozvojové infrastruktury ČR a potvrzuje správnost započaté systémové podpory klastrů v ČR.
6. Analýzou životaschopnosti klastrů byla odhalena podstata účinnosti klastrové spolupráce jako jedinečného nástroje ekonomického rozvoje, kde v nejrůznějších seskupeních lze řešit adekvátní rozvojové potřeby daného oboru s významným přínosem pro členy. Jejich úspěšnost je však často ohrožena nedostatečnou součinností a podporou veřejného sektoru, chybějící osvětou a neexistujícím vzděláváním aktérů jak v rámci managementu, tak governance klastrů. Pozitivním zjištěním je, že i KO s nízkým indexem životaschopnosti mohou při zlepšení těchto podmínek generovat nové hodnoty pro lepší a vyšší konkurenceschopnost ČR.

VI PŘÍLOHY

VI.1 PŘÍLOHA Č. 1 - EXISTUJÍCÍ KLASTROVÉ ORGANIZACE V ČR

č.	IČ	Název	Zaměření	Rok založení	Město	Kraj	WWW /email	OPPI	Člen NCA
1	22666303	ABC WOOD, o.s.	děvařství	2007	Zlín	ZLK	www.abcwood.cz		
2	72030038	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	jaderná energetika	2009	Benešov	STC	www.atomex.cz	1	
3	22873643	Bezpečnostně technologický klastr, o. s.	bezp. technologie	2010	Ostrava	MSK	www.btklastr.cz	1	1
4	75088983	CEITEC Cluster-bioinformatics z.s.p.o.	bioinformatika	2006	Brno	JMK			1
5	75080826	CEVTECH, z.s.p.o.	vodohospodářství	2006	Soběslav	JCK	www.cevtech.cz		
6	27305201	CGC-Czech Glass Cluster, družstvo	sklenářství	2006	Liberec	LBK	www.europrofiglass.eu		
7	28094468	CGMC, družstvo	obecné strojírenství	2009	Planá nad Lužnicí	JCK	www.maestroj.cz	1	
8	27031641	CLUTEX - klastr technické textilie, o.s.	textilní průmysl	2006	Liberec	LBK	www.clutex.cz	2	
9	22729674	CREA Hydro&Energy, o.s.	vodní díla, energetika	2008	Brno	JMK	www.creac.com	2	1
10	72565128	Czech Cloud Cluster	IT	2012	Písek	JCK			
11	29218233	CZECH IT CLUSTER, družstvo	IT	2010	Jihlava	VYS	http://www.czech-itc.cz/	1	
12	27512410	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	zpracování nerudných surovin	2007	Lázně Bělohrad	HKK	www.czechstonecluster.eu	1	1
13	72022086	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	biotechnologie	2009	Jesenice u Prahy	STC	www.czechbio.org	1	1
14	72069686	Česká peleta, z.s.p.o.	děvařství	2010	Dobřichovice	STC	www.ceska-peleta.cz	1	
15	72536381	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSL VÝ KLASTR	ostatní vzdělávání	2011	Slavičín	ZLK	www.csklastr.eu		
16	72023678	Český IT klastr, z.s.p.o.	IT	2009	České Budějovice	JCK	www.ceskyitklastr.cz		
17	27776816	Český nanotechnologický klastr, družstvo	nanotechnologie	2006	Olomouc	OLK	www.nanoklastr.cz		1
18	75151235	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	pivovarnictví	2008	Pelhřimov	JCK	www.pivovarskyklastr.cz	1	
19	22743251	Český řemeslný klastr, o. s.	bižuterie	2012	Jablonec nad Nisou	LBK			
20	22857818	Český telekomunikační klastr o.s.	mobilní sítě	2010	Ostrava	MSK	www.projekt-mvno.cz		
21	22877045	Český vědomostní klastr, o.s.	kulturní dědictví	2011	Praha	Praha	www.ceskyvedomostniklastr.cz		
22	27765075	Družstvo ENVICRACK	alternativní zdroj energie	2006	Ostrava	MSK	www.envicrack.cz	1	1
23	27034844	EKOGEN	ekologické stavebnictví	2006	Strakonice	JCK	www.ekogen.cz		
24	26574519	ENERGOKLASTR	energetika	2008	Brno	JMK	www.energoklastr.cz	1	1
25	22768025	Energy Cluster, o.s.	energetika a zaměstnávání	2011	Přerov	OLK			
26	22760164	ERGO-MED-KLASTR o.s.	ergonomie, protetika, med. technologie	2011	Rakovník	STC	www.ergomed.cz		
27	75155320	Hradecký IT klastr	IT	2008	Hradec Králové	HKK	www.hitklastr.cz	1	
28	72069660	IQ Klastr, z.s.p.o.	IT	2010	Brno	JMK	www.iqklastr.cz		
29	27021408	IT Cluster, o.s.	IT	2006	Ostrava	MSK	www.itcluster.cz	1	1
30	75110334	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	děvařství	2007	České Budějovice	JCK	www.jcdk.cz		

č.	IČ	Název	Zaměření	Rok založení	Město	Kraj	WWW /email	OPPI	Člen NCA
31	22716009	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	stavebnictví	2012	Brno	JMK			
32	22719822	KLACR	cestovní ruch	2008	Ostrava	MSK	www.klacr.cz		1
33	72561637	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	VaV biotechnologie	2012	České Budějovice	JCK			
34	27269761	KLASTER AQUARIUS o.p.s.	vodohospodářství	2005	Praha	STC	www.klastraqarius.cz		
35	72069694	KLASTER Bioplyn, z.s.p.o.	obnovitelná energie	2010	Červený Újezd	STC	http://klastrobioplyn.cz/	1	
36	26567440	Klastr BIOTECHNOLOGIÍ o.s.	VaV v přírodních vědách	2009	Bílina	UST	www.ekodendra.cz		
37	27695077	Klastr českých nábytkářů, družstvo	nábytkářství	2006	Brno	JMK	www.furniturecluster.cz	1	
38	75133075	Klastr ENWIWA	odpadní hospodářství	2008	Karlovy Vary	KVK	www.enwiwa.eu/cz		
39	27040950	Klastr HYDROGEN-CZ, o.s.	vodíkové technologie	2006	Ostrava	MSK			
40	22759999	Klastr inovativních technologií o.s.	technologie	2011	Třebíč	VYS			
41	28328299	KLASTER KOMPOZITNÍCH MATERIÁLŮ, družstvo	kompozitní materiály	2009	Brno	JMK			
42	22890629	Klastr MECHATRONIKA o.s.	mechatronika	2011	Plzeň	PLK	www.klastrmechatronika.cz		
43	72024666	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	vývoj systémů pro inteligentní řízení	2009	Karlovy Vary	KVK			
44	72025417	Klastr NUTRIPOLE	potravinářství	2009	Hradec Králové	HKK	www.nutripole.eu		
45	73214663	Klastr obnovitelných energetických zdrojů v MSK	výroba elektřiny	2005	Třanovice	MSK			
46	72561254	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	výroba elektřiny	2012	Unhošť	STC			
47	27558037	Klastr povrchové úpravy a.s.	povrchová úprava	2009	Pardubice	PAK		1	
48	22750771	Klastr pro rozvoj vodního hospodářství, o.s.	zásobování vodou a odpadní vody	2012	České Budějovice	JCK			
49	72561980	Klastr průmyslové inovace v dopravě, z.s.p.o.	doprava	2012	Brno	JMK	www.inovacevdoprave.cz		
50	22747052	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	výzkum a vývoj v oblasti spol. a humanitních věd	2012	Olomouc	OLK			
51	22665986	Klastr přesného strojírenství Vysočina	strojírenství	2007	Moravské Budějovice	VYS	www.kpsv.cz	1	1
52	22726942	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	speciální elektrická zařízení	2008	Moravská Třebová	PAK			
53	27490459	Klastr technické plasty, družstvo	plastikářství	2006	Jaroměř	HKK	http://www.plasticor.cz/		
54	27483274	Klastr výrobců obalů, družstvo	obalová technika	2005	Jaroměř	HKK	www.klastromnipack.cz	1	
55	27557642	Klastr výrobců potravinářských technologií, družstvo	výroba potravinářských strojů	2009	Ždírec nad Doubravou	VYS			
56	22764623	Klastr Zelený Horizont, o.s.	úprava odpadů k dalšímu využití	2011	Ostrava	MSK	http://www.zelenyhorizont.cz/		
57	22774386	Klastr zpracovatelů odpadů, družstvo	úprava odpadů k dalšímu využití	2012	Chrastava	LBK			
58	27046176	Knowledge Management Cluster, o.s.	podnikání	2006	Ostrava	MSK	www.kmcluster.cz		

č.	IČ	Název	Zaměření	Rok založení	Město	Kraj	WWW /email	OPPI	Člen NCA
59	22674446	Královéhradecký lesnicko-dřevařský klastr, o.s.	dřevařství	2007	Trutnov	HKK	www.kldk.cz		
60	72023970	MedChemBio	biomedicína	2009	Olomouc	OLK	www.medchembio.cz	1	1
61	27041867	Moravskoslezský automobilový klastr, o.s.	automobilový průmysl	2006	Ostrava	MSK	www.autoklastr.cz	1	
62	27003949	Moravskoslezský dřevařský klastr, občanské sdružení	dřevozprac. průmysl	2005	Ostrava	MSK	www.msdk.cz	1	
63	26580845	Moravskoslezský energetický klastr, občanské sdružení	energetika	2008	Ostrava	MSK	www.msek.cz	1	1
64	22858351	Moravský lesnický klastr, o. s.	lesnictví a těžba dřeva	2010	Ostrava	MSK	http://www.lesnickýklastr.cz		
65	22875611	Moravský letecký klastr, o.s.	letecký průmysl	2010	Kunovice	ZLK	www.aero-cluster.cz		
66	27502881	Nanomedic, a.s.	medicína-farmakologie	2006	Dolní Dobrouč	PAK	www.nanomedic.cz		
67	72070382	NANOPROGRES, z.s.p.o.	nanotechnologie	2010	Praha	Praha	http://www.nanoprogres.cz	1	
68	26629437	Národní strojírenský klastr, o.s.	strojírenství	2003	Ostrava	MSK	www.nskova.cz		
69	29220777	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	IT	2010	Brno	JMK	www.nsmcluster.com		1
70	22747044	NO DIG Klastr	bezvýkopové technologie	2012	Olomouc	OLK			
71	22762949	NutriKlastr o. s.	farmaceutické a potravinářské přípravky a potraviny	2011	Brno	JMK	http://www.nutriklastr.cz/		
72	27775399	Olomoucký klastr inovací, družstvo	IT	2006	Olomouc	OLK	http://www.iteko.cz/ ; http://www.o-k-i.cz		
73	75074141	Plastikářský klastr	plastikářství	2006	Zlín	ZLK	www.plastr.cz	1	
74	72025751	Průmyslový klastr	zpracovatelský průmysl	2009	Slavičín	ZLK			
75	72054956	Regionální potravinářský klastr - Chutná hezky. Jihočesky	potravinářství	2009	České Budějovice	JCK	http://rpklastr.mojedomena.cz		
76	27040712	Sdružení NIPAS, o.s.	nízkoenergetické a pasivní stavebnictví	2006	České Budějovice	JCK	www.nipas.cz		
77	26574390	Slévárenský klastr, o.s.	slévárenství	2008	Brno	JMK			
78	22753460	Technologicko - strojírenský klastr, o.s.	strojírenské technologie	2012	Varnsdorf	UST			
79	75067650	Water Treatment Alliance, z.s.p.o.	vodohospodářství	2006	Brno	JMK	www.wateralliance.cz		

25 14

VI.2 PŘÍLOHA Č. 2 – POŘADÍ KO DLE VYHODNOCENÉ ŽIVOTASCHOPNOSTI

č.	Název KO	Rok založení	Pořadí KO dle životaschopnosti	1. Váha zdrojové kapacity klastru	2. Váha aktivity klastru	3. Váha přínosu pro čl. základnu	4. Váha role v inovač. prostředí
1	Moravskoslezský automobilový klaster, o.s.	2006	193	27	69	34	63
2	Plastikářský klaster	2006	147	26	51	29	41
3	Národní strojírenský klaster, o.s.	2003	116	28	39	34	15
4	CLUTEX - klaster technické textilie, o.s.	2006	115	17	47	33	18
5	Klaster výrobců obalů, družstvo	2005	114	18	46	32	18
6	CGMC, družstvo	2009	113	20	43	31	19
7	CZECH IT CLUSTER, družstvo	2010	112	24	41	33	14
8	CREA Hydro&Energy, o.s.	2008	110	33	41	27	9
9	Moravskoslezský dřevařský klaster, občanské sdružení	2005	110	26	42	32	10
10	Družstvo ENVICRACK	2006	109	28	45	28	8
11	Klaster českých nábytkářů, družstvo	2006	109	24	47	28	10
12	ENERGOKLASTER	2008	105	29	27	17	32
13	KLACR	2008	105	12	42	32	19
14	Hradecký IT klaster	2008	100	21	48	27	4
15	Bezpečnostně technologický klaster, o. s.	2010	98	26	37	32	3
16	IT Cluster, o.s.	2006	97	18	46	31	2
17	Česká peleta, z.s.p.o.	2010	95	17	33	35	10
18	Sdružení NIPAS, o.s.	2006	95	20	42	32	1
19	CZECH STONE CLUSTER, družstvo	2007	92	27	37	19	9
20	Český nanotechnologický klaster, družstvo	2006	90	20	40	22	8
21	Klaster výrobců potravinářských technologií, družstvo	2009	90	15	39	27	9
22	MedChemBio	2009	89	28	33	21	7
23	CzechBio - asociace biotechnologických společností ČR, z.s.p.o.	2009	87	23	32	26	6
24	Network Security Monitoring Cluster, družstvo	2010	87	17	37	26	7
25	ATOMEX GROUP, z.s.p.o.	2009	85	22	23	30	10
26	Moravskoslezský energetický klaster, občanské sdružení	2008	83	25	28	25	5
27	NANOPROGRES, z.s.p.o.	2010	81	24	33	22	2
28	Regionální potravinářský klaster - Chutná hezky. Jihočesky	2009	80	17	28	29	6
29	Olomoucký klaster inovací, družstvo	2006	71	22	25	18	6
30	Knowledge Management Cluster, o.s.	2006	67	10	29	27	1

č.	Název KO	Rok založení	Pořadí KO dle životaschopnosti	1. Váha zdrojové kapacity klastru	2. Váha aktivity klastru	3. Váha přínosu pro čl. základnu	4. Váha role v inovač. prostředí
31	ČESKO - SLOVENSKÝ PRŮMYSLOVÝ KLASTR	2011	63	8	22	26	7
32	KLASTR Bioplyn, z.s.p.o.	2010	61	16	30	12	3
33	Klastr NetPro Group, z.s.p.o.	2009	60	8	21	25	6
34	Český pivovarský klastr, z.s.p.o.	2008	56	15	18	16	7
35	Klastr přesného strojírenství Vysočina	2007	54	15	16	22	1
36	Czech Cloud Cluster	2012	50	22	9	18	1
37	Moravský lesnický klastr, o. s.	2010	50	19	12	18	1
38	EKOGEN	2006	49	5	19	23	2
39	Moravský letecký klastr, o.s.	2010	43	6	13	20	4
40	Český telekomunikační klastr o.s.	2010	41	10	9	21	1
41	Český IT klastr, z.s.p.o.	2009	37	0	18	18	1
42	Klastr MECHATRONIKA o.s.	2011	35	4	12	15	4
43	Klastr NUTRIPOL	2009	34	10	11	11	2
44	NO DIG Klastr	2012	32	7	9	15	1
45	Klastr ENWIWA	2008	31	5	9	16	1
46	Průmyslový klastr	2009	31	13	4	13	1
47	Klastr inovativních technologií o.s.	2011	27	1	3	17	6
48	Klastr průmyslu a výzkumu pro aktivní život	2012	27	6	5	15	1
49	Český vědomostní klastr, o.s.	2011	25	0	11	10	1
50	Klastr aplikovaných biotechnologií a nanotechnologií, z.s.p.o.	2012	24	3	6	14	1
51	Klastr obnovitelných zdrojů energie, z.s.p.o.	2012	24	3	6	14	1
52	Jihomoravský stavební klastr, občanské sdružení	2012	23	0	11	11	1
53	IQ Klastr, z.s.p.o.	2010	22	3	8	10	1
54	Klastr povrchové úpravy a.s.	2009	22	2	7	12	1
55	Jihočeský dřevařský klastr. z.s.p.o.	2007	21	0	8	12	1
56	Český řemeslný klastr, o. s.	2012	20	1	3	15	1
57	Klastr SPIN-ENERGETIKA CZ o.s.	2008	14	0	2	11	1
58	ERGO-MED-KLASTR o.s.	2011	11	0	4	6	1
59	Klastr Zelený Horizont,o.s.	2011	11	0	4	6	1
60	NutriKlastr o. s.	2011	11	0	4	6	1
61	ABC WOOD, o.s.	2007	7	0	3	3	1